

**PAŃSTWOWY POWIATOWY INSPEKTOR SANITARNY
W WOLSZTYNIE**

**STAN SANITARNY
I SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA
POWIATU WOLSZTYŃSKIEGO W 2018 ROKU**

LUTY 2019

Spis treści.....	str. 2
1.Charakterystyka powiatu.....	str.4
1.1 Położenie geograficzne	str.4
1.2. Sytuacja demograficzna	str.4
2.Warunki zdrowotne środowiska bytowania człowieka	str.4
2.1. Obiekty komunalne.....	str.4
2.1.1. Zaopatrzenie ludności w wodę do picia i na potrzeby gospodarcze	str.4
2.1.2. Kąpieliska, miejsca okazjonalnie wykorzystywane do kąpieli i baseny.....	str.7
2.1.3. Nadzór nad obiektami użyteczności publicznej.....	str.11
2.1.3.1. Lecznictwo zamknięte.....	str.11
2.1.3.2. Lecznictwo otwarte.....	str.12
2.1.3.3. Domy Pomocy Społecznej	str.15
2.1.3.4. Ustępy publiczne i ogólnodostępne.....	str.15
2.1.3.5. Hotele, motele, pensjonaty, pokoje gościnne.....	str.16
2.1.3.6. Obiekty wczasowo-turystyczne.....	str.17
2.1.3.7. Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, tatuażu, odnowy biologicznej i inne, w których świadczone są łącznie więcej niż jedna z usług.....	str.17
2.1.3.8. Dworce i stacje kolejowe.....	str.18
2.1.3.9. Inne obiekty użyteczności publicznej.....	str.18
2.1.3.10. Transport.....	str.19
2.1.3.11. Hałas i powietrze wewnątrz pomieszczeń.....	str.19
2.2. Stan sanitarno-higieniczny zakładów żywnościowo-żywnościowych.....	str.20
2.2.1. Jakość zdrowotna krajowych środków spożywczych.....	str.23
2.3. Higiena środowiska pracy.....	str.23
2.3.1. Czynniki rakotwórcze.....	str.25
2.3.2. Substancje chemiczne i ich mieszaniny.....	str.25
2.3.3. Szkodliwe czynniki biologiczne.....	str.26
2.3.4. Choroby zawodowe.....	str.26
2.3.5. Środki zastępcze.....	str.26
2.4. Obiekty nauczania i wychowania.....	str.26
3. Sytuacja epidemiologiczna.....	str.29
3.1. Zakażenia i zatrucia pokarmowe.....	str.29
3.2. Gruźlica.....	str.29

3.3. Wirusowe zapalenie wątroby.....	str.30
3.4. Choroby zakaźne wieku dziecięcego.....	str.30
3.5. Grypa.....	str.30
3.6. Neuroinfekcje.....	str.30
3.7. Inne choroby zakaźne.....	str.31
3.8. Zapobieganie wściekliznie.....	str.31
3.9. Szczepienia ochronne.....	str.31
4. Działalność oświatowo-zdrowotna.....	str.31
4.1. Działania ogólnopolskie.....	str.32
4.1.1. Program edukacyjny „Trzymaj Formę”.....	str.32
4.1.2. Program Ograniczenia Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu w Polsce....	str.34
4.1.2.1. Program edukacyjny „Czyste Powietrze Wokół Nas”.....	str.35
4.1.2.2. Program edukacyjny „Bieg Po Zdrowie”.....	str.36
4.1.2.3. Światowy Dzień Bez Tytoniu oraz Światowy Dzień Rzucania Palenia.....	str.37
4.1.3. Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałaniu uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych.....	str.41
4.1.3.1. Program edukacyjny „ARS, czyli jak dbać o miłość?”	str. 43
4.1.4. Profilaktyka HIV/AIDS.....	str.44
4.2. Działania wojewódzkie.....	str.46
4.2.1. Program „Moje Dziecko Idzie do Szkoły”.....	str.46
4.2.2. „Wiem – nie biorę jestem bezpieczny”.....	str.47
4.3. Inne działania realizowane w 2018 r.....	str.48
4.3.1. „Światowy Dzień Zdrowia”	str.48
4.4 Współpraca z innymi instytucjami	str.49
5. Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny.....	str.50
6. Podsumowanie.....	str.51

1. Charakterystyka powiatu

1.1. Położenie geograficzne

Powiat wolsztyński leży w południowo-zachodniej części Wielkopolski i jest powiatem zewnętrznym. Zajmuje 680 km² co stanowi 2,4% powierzchni województwa wielkopolskiego.

Sąsiaduje z 7 powiatami.

Są to 4 powiaty województwa wielkopolskiego:

- nowotomyski
- grodziski
- kościański
- leszczyński

oraz 3 powiaty województwa lubuskiego:

- wschowski
- nowosolski
- zielonogórski

1.2. Sytuacja demograficzna

Powiat wolsztyński składa się z 3 gmin:

- Wolsztyn - gmina miejsko-wiejska, największa o powierzchni 249,64 km²,
- Przemęt - gmina wiejska o powierzchni 225,33 km²,
- Siedlec - gmina wiejska o powierzchni 205,06 km².

Powiat wolsztyński zamieszkują 56 443 osoby. Liczba ludności nieznacznie zmniejszyła się w stosunku do 2017 roku. Przeważająca część mieszkańców (ok. 77%) zamieszkuje na terenach wiejskich.

2. Warunki zdrowotne środowiska bytowania człowieka

2.1. Obiekty komunalne

2.1.1. Zaopatrzenie ludności w wodę do picia i na potrzeby gospodarcze

W 2018 roku obiekty wodne podzielono zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. (Dz. U. 2017 poz. 2294) ze względu na objętość dostarczanej lub produkowanej wody w strefie zaopatrzenia przeprowadzanej przez przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne w ramach monitoringu oraz przez inne podmioty zaopatrujące w wodę w ramach nadzoru.

Liczbę kontroli w obiektach wodnych w roku 2018 przedstawiono w tabeli nr 1.

Tabela nr 1. Nadzór nad obiektami wodnymi

NAZWA OBIEKTU	LICZBA OBIEKTÓW W EWIDENCJI PSSE W WOLSZTYNIE W 2018 ROKU	LICZBA PRZEPROWADZONYCH KONTROLI W 2018 ROKU
1. wodociągi objęte monitoringiem:		
- o wydajności $\leq 100 \text{ m}^3/24\text{h}$	2	2
- o wydajności od > 100 do $\leq 1000 \text{ m}^3/24\text{h}$	9	9
- o wydajności od > 1000 do $\leq 10000 \text{ m}^3/24\text{h}$	1	1
2. wodociągi objęte nadzorem sanitarnym:		
- wodociągi lokalne o wydajności $\leq 100 \text{ m}^3/24\text{h}$	4	4

Wodociągi o wydajności > 1000 do $\leq 10000 \text{ m}^3/24\text{h}$

W 2018 roku kontrolą objęto 1 wodociąg (*wodociąg miejski Wolsztyn*).

W stosunku do roku 2017 ilość wodociągów w tej grupie nie uległa zmianie.

Końcowa ocena roczna wodociągu za rok sprawozdawczy (2018 r.):

- wodociąg w dobrym stanie sanitarno-technicznym;
- jakości wody odpowiadająca wymaganiom.

Łącznie w ramach kontroli urzędowej pobrano 28 prób wody, natomiast w ramach kontroli wewnętrznej przeprowadzonej przez producentów wody 24 próby wody.

Wodociągi o wydajności > 100 do $\leq 1000 \text{ m}^3/24\text{h}$

W 2018 roku kontrolą objęto 9 wodociągów (*wodociąg wiejski Siedlec, wodociąg wiejski Godziszewo, wodociąg wiejski Chorzemin, wodociąg wiejski Nowa Wieś, wodociąg wiejski Kopanica, wodociąg wiejski Mochy, wodociąg wiejski Poświętno, wodociąg wiejski Sączkowo, wodociąg wiejski Tuchorza*).

W stosunku do roku 2017 ilość wodociągów w tej grupie nie uległa zmianie.

Wodociąg wiejski Siedlec - w związku z wystąpieniem przekroczenia najwyższej dopuszczalnej wartości manganu wydano 1 decyzję rachunkową za kwestionowaną jakość wody. Zarządca przeprowadził działania naprawcze, a ich skuteczność potwierdził sprawozdaniem z badań.

Wodociąg wiejski Godziszewo - w związku z wystąpieniem przekroczenia najwyższej dopuszczalnej wartości manganu wydano 1 decyzję merytoryczną stwierdzającą warunkową przydatność wody do spożycia oraz 1 decyzję rachunkową za kwestionowaną jakość wody. Zarządca przeprowadził działania naprawcze, a ich skuteczność potwierdził sprawozdaniem z badań.

Wodociąg wiejski Nowa Wieś - w związku z wystąpieniem przekroczenia najwyższej dopuszczalnej ogólnej liczby mikroorganizmów w 22±2°C po 72 godz. wydano 1 decyzję rachunkową za kwestionowaną jakość wody. Zarządca przeprowadził działania naprawcze, a ich skuteczność potwierdził sprawozdaniem z badań. Ponadto wydano 1 ocenę higieniczną na materiały i wyroby stosowane w procesach uzdatniania i dystrybucji wody.

Wodociąg wiejski Sączkowo - wydano 1 ocenę higieniczną na materiały i wyroby stosowane w procesach uzdatniania i dystrybucji wody.

Wodociąg wiejski Tuchorza - w związku z wystąpieniem przekroczenia najwyższej dopuszczalnej wartości mętności wydano 1 decyzję rachunkową za kwestionowaną jakość wody. Zarządca przeprowadził działania naprawcze, a ich skuteczność potwierdził sprawozdaniem z badań.

Końcowa ocena roczna wodociągu za rok sprawozdawczy (2018):

- wodociąg w dobrym stanie sanitarno-technicznym;
- jakości wody odpowiadająca wymaganiom.

Łącznie w ramach kontroli urzędowej pobrano 61 prób wody, natomiast w ramach kontroli wewnętrznej przeprowadzonej przez producentów wody 65 prób wody.

Wodociągi o wydajności $\leq 100 \text{ m}^3/24\text{h}$

W 2018 roku kontrolą objęto 2 wodociągi (*wodociąg wiejski Wieleń, wodociąg wiejski Wielka Wieś*).

W stosunku do roku 2017 ilość wodociągów w tej grupie uległa zmianie (z 3 do 2 wodociągów).

Wodociąg wiejski Wieleń - w związku z wystąpieniem bakterii grupy coli wydano 1 decyzję rachunkową za kwestionowaną jakość wody. Zarządca przeprowadził działania naprawcze, a ich skuteczność potwierdził sprawozdaniem z badań.

Końcowa ocena roczna wodociągów za rok sprawozdawczy (2018):

- wodociągi w dobrym stanie sanitarno-technicznym;
- jakości wody odpowiadające wymaganiom.

Łącznie w ramach kontroli urzędowej pobrano 9 prób wody, natomiast w ramach kontroli wewnętrznej przeprowadzonej przez producentów wody 6 prób wody.

Inne podmioty zaopatrujące w wodę w ramach nadzoru - wodociągi lokalne o wydajności $\leq 100 \text{ m}^3/24\text{h}$

W 2018 roku nadzorem objęto 4 wodociągi (*wodociąg lokalny w Wieleniu – Hotel „Trzy Jeziora”, wodociąg lokalny Rudno – Ośrodek Rekreacyjny „Wielkopolska”, wodociąg lokalny Wielen – Ośrodek Wypoczynkowy „Relaks”, wodociąg lokalny Tłoki*).

W stosunku do roku 2017 ilość wodociągów w tej grupie uległa zmianie (z 5 do 4 wodociągów).

Wodociąg lokalny Rudno – Ośrodek Rekreacyjny „Wielkopolska” - w związku z wystąpieniem przekroczenia najwyższej dopuszczalnej ogólnej liczby mikroorganizmów w $22\pm 2^\circ\text{C}$ po 72 godz. wydano 1 decyzję rachunkową za kwestionowaną jakość wody. Zarządca przeprowadził działania naprawcze, a ich skuteczność potwierdził sprawozdaniem z badań.

Wodociąg lokalny Tłoki - w związku z obecnością bakterii w ilościach niestanowiących zagrożenia dla zdrowia wydano 1 decyzję rachunkową za kwestionowaną jakość wody. Zarządca przeprowadził działania naprawcze, a ich skuteczność potwierdził sprawozdaniem z badań.

Końcowa ocena roczna wodociągów za rok sprawozdawczy (2018):

- wodociągi w dobrym stanie sanitarno-technicznym;
- jakości wody odpowiadające wymaganiom.

Łącznie w ramach kontroli urzędowej pobrano 9 prób wody, natomiast w ramach kontroli wewnętrznej przeprowadzonej przez producenta wody 7 prób wody.

Ogółem we wszystkich obiektach wodnych zaopatrujących mieszkańców powiatu wolsztyńskiego w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi przeprowadzono 16 kontroli. Łącznie pobrano w ramach kontroli urzędowej 107 prób wody, natomiast w ramach kontroli wewnętrznej przeprowadzonej przez producentów wody 102 próby wody.

W 4 obiektach pobrano próbki wody ciepłej do badań w kierunku obecności bakterii z rodzaju *Legionella* sp. W 2 związku z przekroczeniami wydano decyzje rachunkowe.

2.1.2. Kąpieliska, miejsca okazjonalnie wykorzystywane do kąpieli i baseny

Ocena sanitarna wód powierzchniowych (kąpieliska i miejsca okazjonalnie wykorzystywane do kąpieli)

Na terenie powiatu wolsztyńskiego w roku 2018 zostały zorganizowane 3 kąpieliska w miejscowościach: Wolsztyn, Karpicko, Obra oraz 4 miejsca okazjonalnie wykorzystywane do kąpeli w miejscowościach: Wilcze, Osłonin, Wieleń, Rudno.

Organizatorzy kąpielisk oraz miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpeli ustalili przed sezonem turystycznym z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Wolsztynie harmonogram pobierania próbek wody do badań laboratoryjnych. W przypadku kąpielisk próby wody w ramach kontroli urzędowej zostały pobrane 1 raz przed rozpoczęciem sezonu kąpieliskowego oraz w ramach kontroli wewnętrznej 3 razy w trakcie jego trwania. Natomiast w przypadku miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpeli w ramach kontroli wewnętrznej zostały pobrane 1 raz przed rozpoczęciem sezonu kąpieliskowego oraz 1 raz w trakcie jego trwania.

Podczas sezonu kąpielowego Organizator kąpieliska każdego dnia dokonywał obserwacji jakości wody. Dodatkowo, przedstawiciele Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Wolsztynie, wielokrotnie, w różnych odstępach czasowych i o zmiennych porach dnia dokonywali wizualnych ocen jakości wody w kąpielisku. Podczas wizji nie stwierdzono obecności materiałów smolistych, szkła, tworzyw sztucznych, gumy oraz innych odpadów w wodzie, natomiast okresowo stwierdzono obecność kożucha, smug i piany świadczących o zakwicie sinic w kąpieliskach oraz w miejscach okazjonalnie wykorzystywanych do kąpeli zorganizowanych w miejscowościach Wilcze i Rudno. W związku z wystąpieniem sinic wydano komunikaty, w którym stwierdzono, że woda nie nadaje się do kąpeli.

Bieżące oceny jakości wody wydawane były za każdym razem po otrzymaniu sprawozdań z badań jakości wody zarówno z kontroli urzędowej jak i wewnętrznej. Na podstawie analizy wyników z badań prób wody nie zostały odnotowane ponadnormatywne wartości parametrów określonych w załączniku nr 1 części B tabeli I kolumnie A do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 8 kwietnia 2011 r. w sprawie prowadzenia nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu wykorzystywanym do kąpeli (Dz. U. z 2016 r. poz. 1602). Jakość wody określono jako przydatną do kąpeli.

Komunikaty umieszczano na stronie internetowej powiatowej stacji oraz przekazywano organizatorom, którzy umieszczali informację na swoich stronach internetowych oraz na tablicach informacyjnych umieszczonych wzdłuż linii brzegowej jeziora. Ponadto informacje o jakości wody oraz o warunkach panujących na kąpieliskach umieszczane były na stronie internetowej serwisu kąpieliskowego.

Łącznie z kąpielisk zbadano 12 prób wody, natomiast z miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli zbadano 8 prób wody .

Ocena sanitarna basenów kąpielowych

W roku 2018 nadzorem objęto pięć basenów (2 całoroczne i 3 sezonowe). Dodatkowo 1 basen znajdujący się na terenie powiatu wolsztyńskiego jest nadzorowany przez Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego (Basen w Zespole Szkół Specjalnych w Wolsztynie).

Basen odkryty, który znajduje się na terenie ośrodka Dydaktyczno - Sportowego AWF Wrocław w Olejnicy napełniany jest wodą wodociągową z wodociągu wiejskiego Sączkowo. Obiekt w trakcie sezonu utrzymany był w dobrym stanie sanitarno-higienicznym i technicznym. Teren wokół utrzymany w czystości. Ogółem do badań laboratoryjnych w ramach kontroli urzędowej pobrano 3 próby wody i w ramach kontroli wewnętrznej pobrano również 3 próby wody. W związku z wystąpieniem krótkotrwałych przekroczeń parametru *chloroformu*, zobowiązano zarządcę basenu do podjęcia działań naprawczych zmierzających do poprawy jakości wody. Wszczęto 1 postępowanie administracyjne z urzędu w sprawie pobrania opłat za czynności związane z poborem i transportem kwestionowanej próby wody oraz wykonaniem badań laboratoryjnych.

Basen odkryty w Buczu napełniany jest wodą wodociągową z wodociągu wiejskiego Poświętno. Obiekt w trakcie sezonu utrzymany był w dobrym stanie sanitarno-higienicznym i technicznym. Teren wokół utrzymany w czystości. Ogółem do badań laboratoryjnych w ramach kontroli urzędowej pobrano 3 próby wody i w ramach kontroli wewnętrznej pobrano również 3 próby wody. W związku z wystąpieniem krótkotrwałych przekroczeń parametrów *Pseudomonas aeruginosa* i *chloroformu*, zobowiązano zarządcę basenu do podjęcia działań naprawczych zmierzających do poprawy jakości wody. Wszczęto 1 postępowanie administracyjne z urzędu w sprawie pobrania opłat za czynności związane z poborem i transportem kwestionowanej próby wody oraz wykonaniem badań laboratoryjnych.

Basen kryty w Karpicku znajduje się na terenie Ośrodka Wypoczynkowego „U Karola”. Obiekt w trakcie sezonu utrzymany był w dobrym stanie sanitarno-higienicznym i technicznym. Teren wokół utrzymany w czystości. Ogółem do badań laboratoryjnych w ramach kontroli urzędowej pobrano 2 próby wody i w ramach kontroli wewnętrznej pobrano również 2 próby wody. W związku z wystąpieniem krótkotrwałych przekroczeń parametru *chloroformu*, zobowiązano zarządcę basenu do podjęcia działań naprawczych

zmierzających do poprawy jakości wody. Wszczęto 1 postępowanie administracyjne z urzędu w sprawie pobrania opłat za czynności związane z poborem i transportem kwestionowanej próby wody oraz wykonaniem badań laboratoryjnych.

Pływalnia w Wolsztynie przy ulicy Komorowskiej utrzymana jest w dobrym stanie sanitarno-higienicznym i technicznym. Hala basenowa z nieckami basenowymi, zapleczem sanitarnym oraz pomieszczeniami towarzyszącymi utrzymana czysto. Ogółem do badań laboratoryjnych w ramach kontroli urzędowej pobrano 52 próby wody, natomiast w ramach kontroli wewnętrznej pobrano 140 próby wody. Na przełomie sierpnia i września pływalnia była nieczynna z powodu przerwy technicznej (wymiana wody, czyszczenie niecek basenowych, filtrów, generalne sprzątanie hali basenowej, sauny i pomieszczeń towarzyszących, przegląd zjeżdżalni przez profesjonalną firmę). W związku z wystąpieniem krótkotrwałych przekroczeń parametrów *Pseudomonas aeruginosa*, ogólnej liczby mikroorganizmów w $36\pm 2^{\circ}\text{C}$ po 48 h, chloroformu, zobowiązano zarządcę pływalni do podjęcia działań naprawczych zmierzających do poprawy jakości wody. Wszczęto 1 postępowanie administracyjne z urzędu w sprawie pobrania opłat za czynności związane z poborem i transportem kwestionowanych prób wody oraz wykonaniem badań laboratoryjnych. Zarządca pływalni przeprowadził działania naprawcze, a ich efektywność potwierdził wynikami badań przeprowadzonymi w ramach kontroli wewnętrznej.

Basen kryty w „Ostoja Chobienice Hotel&SPA” utrzymany jest w dobrym stanie sanitarno – higienicznym i technicznym. Hala basenowa wraz z zapleczem sanitarnym oraz pomieszczeniami towarzyszącymi utrzymana czysto. Ogółem do badań laboratoryjnych w ramach kontroli urzędowej pobrano 37 próby wody, natomiast w ramach kontroli wewnętrznej pobrano 118 prób wody. W związku z wystąpieniem krótkotrwałych przekroczeń parametrów chloroformu, liczby *Pseudomonas aeruginosa*, utlenialności, Σ THM, ogólnej liczby mikroorganizmów w $36\pm 2^{\circ}\text{C}$ po 48 h, azotanów i mętności, zobowiązano zarządcę pływalni do podjęcia działań naprawczych zmierzających do poprawy jakości wody. Wszczęto 6 postępowań administracyjnych z urzędu w sprawie pobrania opłat za czynności związane z poborem i transportem kwestionowanych prób wody oraz wykonaniem badań laboratoryjnych.

2.1.3.Nadzór nad obiektami użyteczności publicznej

Liczbę obiektów i liczbę przeprowadzonych kontroli za rok 2018 przedstawia tabela:

Nadzór nad obiektami użyteczności publicznej

Nazwa obiektu	Liczba obiektów ewidencji wg	Liczba przeprowadzonych kontroli
Podmioty lecznicze	30	34
Indywidualne specjalistyczne praktyki lekarskie i lekarzy dentyków	70 było 73	35
Indywidualne specjalistyczne i grupowe praktyki pielęgniarek i położnych	12 było 13	7
Inne obiekty świadczące usługi medyczne nie będące ZOZ-ami	6	3
Ustępy publiczne i ogólnodostępne	27	11
Domy pomocy społecznej	2	2
Hotele, motele, pensjonaty, pokoje gościnne	15	7
Obiekty wczasowo-turystyczne	35	16
Zakłady fryzjerskie, fryzjersko-kosmetyczne, kosmetyczne, tatuażu i odnowy biologicznej	114 było 104	32
Dworce autobusowe	0	0
Dworce i stacje kolejowe	0	0
Inne obiekty użyteczności publicznej	100	30
Transport	0	10

2.1.3.1.Lecznictwo zamknięte

Na terenie działania PSSE w Wolsztynie znajduje się 1 oddział szpitalny w Siekowie. Obiekt zlokalizowany jest w obiekcie zabytkowym, w parku, na terenie wiejskim.

Do oddziału przyjmowani są pacjenci z lekkimi stanami depresyjnymi, lękowymi oraz nerwicami. Jest to oddział bez części dozorowanej – oddział otwarty.

Nieprawidłowości dot. stanu technicznego obiektu zostały ujęte w programie dostosowawczym szpitala w Kościanie, zatwierdzonym przez WPWIS.

W dniu 13 marca 2018 r. wydano postanowienie o wpływie niespełnienia wymagań dotyczących warunków przestrzennych, sanitarnych i instalacyjnych w oddziale psychiatrycznym. Brak spełnienia wymagań ma nieznaczny wpływ na bezpieczeństwo pacjentów.

Nieprawidłowości stwierdzone podczas kontroli w dniu 13 marca 2018 r. dotyczyły:

1. brak rezerwowego źródła zaopatrzenia w wodę zapewniając, co najmniej jej 12-godzinny zapas,
2. część okien w pokojach, w których przebywają pacjenci, nie są przeszklone od wewnątrz szkłem bezpiecznym i zabezpieczone przed możliwością otworzenia przez pacjentów,
3. zły stan sanitarno-techniczny ścian i sufitów w gabinecie diagnostycznym (ordynatora), pomieszczeniu socjalnym przy dyżurce pielęgniarskiej oraz w pokojach nr 7, 16, 17 (brudne ściany i sufity z odpryskami farby) oraz wykładziny podłogowej w gabinecie diagnostycznym (ordynatora).

W związku z powyższym wydano decyzję administracyjną z terminem wykonania: punkt 1 - do 30 czerwca 2019 r., punkt 2 - do 31 grudnia 2022 r., punkt 3 - do 31 lipca 2018 r. Punkt 3 został wykonany.

Ponadto stwierdzono:

- nieprawidłowo oznakowane pojemniki i worki na odpady medyczne w miejscu powstawania,
- nieaktualną procedurę oraz instrukcję dot. postępowania z odpadami medycznymi.

Zalecenia zostały wykonane.

2.1.3.2.Lecznictwo otwarte

Nadzorem sanitarnym objęto ogółem 117 obiektów wykonujących ambulatoryjne świadczenia zdrowotne, w tym praktyki zawodowe:

- samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej - 1
- podmioty wykonujące działalność leczniczą, ambulatoria - 28
- indywidualne specjalistyczne praktyki lekarskie, lekarzy dentystów oraz inne obiekty świadczące usługi medyczne nie będące ZOZ – 76 było 79 (zlikwidowano 3 podmioty lecznicze)
- indywidualne, grupowe praktyki pielęgniarek i położnych – 12 było 13 (zlikwidowano 1 grupową praktykę pielęgniarek).

Przeprowadzono 34 kontrole obiektów wykonujących działalność leczniczą i obiektów świadczących usługi medyczne, 38 kontroli gabinetów indywidualnych i 7 gabinetów praktyk pielęgniarek i położnych, w tym pielęgniarek w środowisku nauczania i wychowania.

Liczba pism w trybie art. 30 o PIS - 0

Liczba decyzji - 1 (decyzja płatnicza dot. przekroczeń bakterii z rodzaju Legionella sp.)

Liczba mandatów (kwota) – 0

Nieprawidłowości stwierdzono w 11 obiektach:

1. nieprawidłowo oznakowane pojemniki i worki na odpady medyczne w miejscu powstawania (5x),
2. brak na urządzeniu chłodniczym przeznaczonym do składowania odpadów medycznych niebezpiecznych znaku ostrzegawczego przed zagrożeniem biologicznym (3x),
3. brak możliwości monitorowania temperatury w urządzeniu chłodniczym przeznaczonym do wstępnego składowania odpadów medycznych (1raz),
4. nieaktualna procedura oraz instrukcja dot. postępowania z odpadami medycznymi (7x),
5. brak pojemnika na środek do dezynfekcji rąk w gabinecie lekarskim, diagnostyczno-zabiegowym oraz w składziku porządkowym (2x),
6. brak raportu z przeprowadzonej kontroli wewnętrznej (2x),
7. brak możliwości stałego monitorowania temperatury w urządzeniu chłodniczym służącym do przechowywania szczepionek (2x),
8. nieaktualna instrukcja dot. właściwego postępowania ze szczepionkami w razie awarii urządzenia chłodniczego lub braku dopływu energii elektrycznej (2x),
9. niedostosowany do aktualnych potrzeb rejestr Niepożądanych Odczynów Poszczepiennych (1x),
10. brak pojemnika do transportu odpadów medycznych z miejsca powstawania do miejsca wstępnego magazynowania (1x),
11. zły stan sanitarno-techniczny mebli (szafek i kozetki) w gabinecie lekarskim i pomieszczeniu porządkowym (1x),
12. zły stan sanitarno-techniczny mebli w gabinecie lekarskim (1x),
13. zły stan sanitarno-techniczny ścian, sufitów w gabinecie lekarskim i składziku porządkowym (brudne ściany z odpryskami farby) (2x),
14. brak dokładnych i starannych wpisów dot. szczepień w dokumentacji medycznej i w kartach uodpornienia (1x),
15. zły stan sanitarny pojemników z ręcznikami jednorazowego użycia w gabinecie diagnostyczno-zabiegowym oraz gabinecie lekarskim (1x).

Zalecenia zostały wykonane.

W jednym obiekcie stwierdzono obecność bakterii z rodzaju Legionella sp. w wodzie ciepłej, w ilościach przekraczających najwyższe dopuszczalne wartości, bardzo wysokie skażenie wody.

Ponadto w kilku podmiotach stwierdzono niedostosowanie procedur do aktualnego trybu postępowania oraz brak oznakowania placówek znakiem graficznym i słownym dot. zakazu palenia papierosów elektronicznych.

W stosunku do roku poprzedniego poprawę stanu sanitarno-technicznego stwierdzono w 3 obiektach:

a) NZOZ Poradnia Zdrowia Psychicznego i Terapii Uzależnień w Wolsztynie
Podmiot w miesiącu październiku został przeniesiony do nowych pomieszczeń w Wolsztynie, ul. Fabryczna 16.

b) Ośrodek Zdrowia Bucz, ul. Akacjowa 6

Zakończono III etap remontu: wymiana okien, malowanie i remont pomieszczeń, wymiana płytek ceramicznych przy umywalkach w gabinecie zabiegowym i punkcie szczepień, doprowadzenie do należytego stanu sanitarno-technicznego mebli i drzwi, przyłącze kanalizacyjne, teren wokół przychodni.

c) Ośrodek Zdrowia w Bełęcynie 97

W roku 2018 wyremontowano kolejną część przychodni: zamontowano windę - platformę zewnętrzną i urządzono toaletę dla osób niepełnosprawnych, urządzono i wyposażono w sprzęt diagnostyczny gabinet do badań EKG, zamontowano szafę na środki higieny, myjące i dezynfekcyjne, pomalowano ściany i sufity w wyremontowanej części budynku oraz w gabinecie zabiegowym.

W roku sprawozdawczym w pozostałych placówkach objętych nadzorem prowadzone były jedynie drobne prace malarskie i remontowe, wymieniono sprzęt i wyposażenie. Stan sanitarno-higieniczny i techniczny obiektów nie budził zastrzeżeń.

Każda placówka ma opracowane i wdrożone procedury: higienicznego mycia rąk; mycia i dezynfekcji urządzeń, sprzętu medycznego; postępowania po ekspozycji; sprzątania i dezynfekcji pomieszczeń oraz raporty kontroli wewnętrznej dot. zapobiegania oraz zwalczania zakażeń i chorób zakaźnych zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 27 maja 2010 r. w sprawie sposobu dokumentowania realizacji działań zapobiegających szerzeniu zakażeń i chorób zakaźnych oraz warunków i okresy przechowywania tej dokumentacji (Dz. U. z 2010 r. Nr 100, poz. 645), rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 27 maja 2010 r. w sprawie zakresu, sposobu i częstotliwości prowadzenia kontroli

wewnętrznej w obszarze realizacji działań zapobiegających szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych (Dz. U. z 2010 r. Nr 100, poz. 646), oraz raport z bezpieczeństwa i higieny pracy w zakresie zranień ostrymi narzędziami w trakcie wykonywania czynności medycznych. Prowadzony jest również rejestr chorób zakaźnych.

Na terenie instytucji przestrzega się ustawy z dnia 19 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1446 ze zm.).

Odpady komunalne, medyczne niebezpieczne i nieczystości płynne są składowane i odprowadzane prawidłowo. Obiekty zaopatrywane w wodę do spożycia przez ludzi dobrej jakości.

2.1.3.3. Domy Pomocy Społecznej

Liczba obiektów - 2

Liczba przeprowadzonych kontroli - 2

Liczba pism w trybie art. 30 o PIS – 0

Liczba decyzji - 0

Liczba mandatów - 0

W roku 2018 objęto nadzorem 2 domy pomocy społecznej. W stosunku do roku 2017 liczba placówek nie uległa zmianie.

Obie placówki bardzo dobre prowadzone przez siostry zakonne.

Obiekty zaopatrywane są w wodę dobrej jakości. Odpady komunalne i niebezpieczne (infekcyjne) składowane były prawidłowo, nieczystości płynne odprowadzane do kanalizacji.

Placówki spełniają standardy określone w rozporządzeniu Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012 r. w sprawie domów pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 734).

Teren wokół domów pomocy społecznej utrzymany był w dobrym stanie sanitarno - technicznym i porządkowym, z nasadzoną roślinnością ozdobną.

2.1.3.4. Ustępy publiczne i ogólnodostępne

Liczba obiektów - 5 + 3 kontenerowe + 19 ogólnodostępnych

Liczba przeprowadzonych kontroli - 11

Liczba decyzji - 0

Liczba pism w trybie art. 30 o PIS - 0

Liczba decyzji - 0

Liczba mandatów - 0

Stan sanitarno - techniczny kontrolowanych obiektów w roku sprawozdawczym był dobry. W stosunku do roku 2017 liczba ustępów uległa zmianie.

Zlikwidowano 1 toaletę kontenerową sezonową w Wąchabnie.

Toalety na terenie miasta wyposażone są w umywalki z wodą bieżącą zimną i ciepłą, są skanalizowane, sprawowany jest stały nadzór. Szalety oraz otoczenie utrzymane w należyтым porządku i czystości. Ściany i podłogi zmywalne wyłożone glazurą ceramiczną. Zapas środków myjących i dezynfekcyjnych wystarczający.

3 ubikacje kontenerowe i 1 stała jest skanalizowane, czynne tylko w okresie letnim.

Ustępy ogólnodostępne to ustępy wykorzystywane dla potrzeb mieszkańców, turystów, ludzi korzystających z parkingów miejskich oraz osób biorących udział w obrzędach chowania zmarłych. Pozostałe toalety objęte kontrolą zlokalizowane są w obiektach użyteczności publicznej dla klientów i interesantów.

2.1.3.5. Hotele, motele, pensjonaty, pokoje gościnne

Liczba obiektów – 15

Liczba przeprowadzonych kontroli - 7

Liczba pism w trybie art. 30 o PIS - 0

Liczba decyzji - 0

Liczba mandatów - 0

W stosunku do roku 2017 liczba placówek nie uległa zmianie.

Objęte nadzorem obiekty zaopatrywane są w wodę dobrej jakości. Nieczystości stałe i płynne są składowane i odprowadzane prawidłowo.

Pokoje utrzymane były w należyтым stanie sanitarnym, wyposażone w podstawowy sprzęt i meble oraz łazienki. W 2 obiektach bielizna pościelowa prana była we własnych pralniach, w pozostałych w pralniach usługowych. Bielizna brudna i czysta składowana prawidłowo. Środki czystości i dezynfekcyjne w wystarczającej ilości, przechowywane były wraz ze sprzętem w składziku porządkowym.

W kontrolowanych obiektach zlokalizowane są sale konferencyjne, audiowizualne, lokale gastronomiczne (restauracje, puby), zakłady odnowy biologicznej (jacuzzi, sauna, siłownia, basen), kręgielnie (bowling) oraz stadion sportowy.

Drobne prace malarskie, remontowe, naprawcze i modernizacyjne prowadzone są na bieżąco.

Poinformowano o obowiązku dbania o odpowiednią jakość zdrowotną wody ciepłej w instalacji wewnętrznej placówek oraz zwracano uwagę na potrzebę badań wody ciepłej w kierunku obecności bakterii z rodzaju legionella.

W placówkach obowiązuje zakaz palenia tytoniu i przestrzegane są zapisy ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych.

Teren wokół obiektów utrzymany czysto.

2.1.3.6. Obiekty czasowo – turystyczne

Liczba obiektów - 35

Liczba obiektów skontrolowanych - 17

Liczba przeprowadzonych kontroli - 17

Liczba pism w trybie art. 30 o PIS - 0

Liczba decyzji - 0

Liczba mandatów - 0

W stosunku do roku 2017 liczba placówek nie uległa zmianie.

Stan sanitarny objętych kontrolą pozostałych obiektów nie budził zastrzeżeń.

W 4 podmiotach (ośrodkach wypoczynkowych) stan sanitarno-techniczny uległ poprawie.

Placówki zaopatrywane są w wodę bieżącą ciepłą i zimną, nieczystości płynne odprowadzane do sieci kanalizacyjnych lub zbiorników bezodpływowych. Odpady komunalne składowane są w kontenerach, a następnie odbierane przez specjalistyczne firmy. Zespoły higieniczno-sanitarne zlokalizowane przy pokojach zaopatrzone są w środki higieniczne (mydło, papier toaletowy). Natomiast dla czasowiczów korzystających z kempingów bez łazienek udostępnione były zespoły higieniczno-sanitarne ogólnodostępne.

Nie stwierdzono obecności owadów i gryzoni.

Teren wokół ośrodków wypoczynkowych i pól jest oświetlony i ogrodzony, wyposażony w dostateczną liczbę koszy na odpadki stałe, utrzymany czysto.

2.1.3.7. Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, tatuażu, odnowy biologicznej i inne,

w których świadczone są łącznie więcej niż jedna z usług

Liczba obiektów - 114 były 104 (zlikwidowano 7, powstało 17)

Liczba obiektów skontrolowanych - 32

Liczba przeprowadzonych kontroli - 32

Liczba decyzji – 1 (płatnicza dot. przekroczeń bakterii z rodzaju Legionella sp.)

Liczba mandatów (kwota) - 0

W roku sprawozdawczym w kontrolowanych zakładach nie stwierdzono nieprawidłowości. Drobne uchybienia były usuwane w terminie natychmiastowym.

Stan sanitarny i techniczny obiektów nie budził poważniejszych zastrzeżeń. Właściciele zakładów poprawiają aranżację wewnątrz oraz przeprowadzają szereg remontów i modernizacji.

Gospodarka odpadami komunalnymi i infekcyjnymi, procesy dezynfekcji, sterylizacji, dobór środków myjących i dezynfekcyjnych prowadzony prawidłowo. Otoczenie zakładów utrzymane w dobrym stanie sanitarno-technicznym i porządkowym.

W gabinetach kosmetycznych wykonuje się tylko zabiegi estetyczne poprawiające urodę czy też samopoczucie, nie mające wymiaru medycznego, czyli usługi nie są kwalifikowane jako świadczenia zdrowotne.

Natomiast w zakładach, w których prowadzone są usługi solaryjne umieszczono informację o zakazie udostępniania solarium osobom, które nie ukończyły 18 roku życia oraz treść informacji o ryzyku związanym z korzystaniem z solarium zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia (Dz. U. z 2018 r. poz.275).

Na terenie placówek jest przestrzegana ustawa o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych – obiekty oznakowane.

2.1.3.8. Dworce i stacje kolejowe

Liczba obiektów - 0

Liczba obiektów skontrolowanych - 0

Liczba przeprowadzonych kontroli - 0

Liczba pism w trybie art. 30 o PIS - 0

Liczba decyzji - 0

Liczba mandatów - 0

W stosunku do roku 2017 liczba uległa zmianie.

Budynek stacji kolejowej w Tuchorzy został zlikwidowany.

2.1.3.9. Inne obiekty użyteczności publicznej

Liczba obiektów – 100 (apteki, domy kultury, cmentarze, zakłady pogrzebowe, zakłady pralnicze, magiel, stacje paliw, przystanki PKS, parkingi, targowiska, stadiony, tereny rekreacyjne)

Liczba obiektów skontrolowanych - 30

Liczba przeprowadzonych kontroli - 30

Liczba decyzji - 0

Stan sanitarno-higieniczny obiektów użyteczności publicznej był zadawalający. Właściciele obiektów oraz terenów objętych kontrolą sukcesywnie podnoszą standard zakładów przeprowadzając modernizację i bieżące remonty oraz poprawiając ich aranżację.

Gospodarka wodno - ściekowa w objętych kontrolą placówkach oraz gospodarowanie odpadami było prawidłowe.

Teren wokół obiektów utwardzony, utrzymany w należyтым stanie sanitarno-technicznym i porządkowym.

Na terenie placówek jest przestrzegana ustawa o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych – obiekty są oznakowane.

2.1.3.10.Transport

Liczba skontrolowanych pojazdów, ogółem - 10

Liczba skontrolowanych autobusów komunikacji publicznej - 4

Liczba samochodów do przewozu zwłok i szczątków - 3

Liczba samochodów do przewozu bielizny – 3

W roku 2018 objęto kontrolą 4 pojazdy komunikacji publicznej używane do przewozu osób. Stan sanitarno-higieniczny i techniczny pojazdów objętych kontrolą nie budził poważniejszych zastrzeżeń. Czystość bieżąca pojazdów była zachowana. Pojazdy wyposażone są w apteczki pierwszej pomocy, sprzątane, myte i dezynfekowane przez kierowców w zajezdniach przed lub po zakończeniu kursu.

Samochody do przewozu zwłok są trwale oznakowane, posiadają kabinę kierowcy odizolowaną od części przeznaczonej na umieszczenie zwłok lub szczątków ludzkich. Stan sanitarno-higieniczny i techniczny dobry.

Czystość bieżąca pojazdów do przewozu bielizny w dniu kontroli zachowana, stan sanitarno-techniczny dobry.

2.1.3.11. Hałas i powietrze wewnątrz pomieszczeń

W wyniku zgłoszonej interwencji w szkole podstawowej zbadano poziom hałasu w sali gimnastycznej, sali lekcyjnej i korytarzu podczas przerwy.

Wartości dopuszczalne ze względu na ochronę słuchu:

- zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 12 czerwca 2018 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników

szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz. U. z 2018 r., poz. 1286) dopuszczalne wartości poziomu hałasu wynoszą: $L_{EX,8h} - 85$ dB,

- zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów w sprawie wykazu prac wzbronionych młodocianym i warunków ich zatrudnienia przy niektórych z tych prac (Dz. U. z 2016 r., poz. 1509): $L_{EX,8h} - 80$ dB,
- według PN-ISO 1999:2000 bezpieczna dla ochrony słuchu jest wartość: $L_{EX,8h} - 75$ dB.

Biorąc pod uwagę powyższe wartości i sprawozdanie z badań stwierdzono przekroczenie ww. wartości w:

- sali gimnastycznej (najwyższa stwierdzona wartość – 87,6 dB),
- korytarzu (najwyższa stwierdzona wartość – 89,2 dB).

Natomiast w sali lekcyjnej najwyższa stwierdzona wartość wyniosła 81,1 dB, co stanowi przekroczenie wartości dopuszczalnych dla młodocianych oraz poziomu dźwięku bezpiecznego z punktu widzenia ochrony słuchu.

2.2. Stan sanitarno-higieniczny zakładów żywnościowo-żywnościowych

W czasie okresu sprawozdawczego nadzorem objęto **1063** obiektów.

Spośród ogólnej liczby obiektów najliczniejszą grupę stanowiły:

- środki transportu – 323
- sklepy spożywcze – 205
- inne wytwórnie żywności - 118
- inne obiekty obrotu żywnością - 77
- zakłady małej gastronomii – 76
- zakłady żywienia zbiorowego typu zamkniętego – 75
- zakłady żywienia zbiorowego otwarte (restauracje, bary) – 61
- obiekty ruchome i tymczasowe - 36
- magazyny hurtowe - 31
- piekarnie - 11
- ciastkarnie - 11
- miejsca obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością – **10**
- przetwórnictwo owocowo-warzywne i grzybowe - 7
- automaty do lodów - 7
- kioski spożywcze - 6
- miejsca obrotu kosmetykami - 4

- zakłady garmażeryjne – 3
- wytwórnie wyrobów cukierniczych – 1
- browary i słodownie – 1

Rodzaj obiektów	2017 r.	2018 r.
Zakłady produkcji żywności	148	159
Zakłady obrotu żywnością	354	355
Restauracje	58	61
Zakłady małej gastronomii	76	76
Zakłady żywienia zbiorowego zamknięte	70	75
Środki transportu żywności	272	323
Miejsca obrotu przedmiotami użytku	10	10
Miejsca obrotu kosmetykami	4	4

W 2018 r. przeprowadzono 573 kontrole i rekontrole, na podstawie arkusza oceny stanu sanitarnego oceniono 258 obiektów, z czego ocenę negatywną otrzymały 3 obiekty.

W okresie sprawozdawczym wydano ogółem 451 decyzji:

- 202 decyzji płatniczych,
- 86 decyzji o zatwierdzeniu i wpisie do rejestru obiektów,
- 56 decyzji administracyjno-represyjnych, w związku z naruszeniem wymagań higienicznych i zdrowotnych,
- 54 decyzje o wykreślenie obiektu z rejestru,
- 44 decyzje o dokonaniu zmian w rejestrze,
- 9 decyzji zmieniających termin wykonania.

Nie wydano decyzji o unieruchomieniu lub przerwaniu produkcji.

Winnych zaniedbań sanitarnych ukarano 39 mandatami na łączną kwotę 9 900 PLN. Analogicznie do poprzednich lat najwięcej mandatów nałożono w sklepach spożywczych.

Wniosków do sądu nie kierowano.

	2017 r.	2018 r.
Ilość kontroli i rekontroli	658	573
Ilość sklasyfikowanych	333	258
W tym ocena negatywna	4	3
Ilość wydanych decyzji	491	451
W tym o unieruchomieniu lub wstrzymaniu produkcji	-	-
Ilość nałożonych mandatów	43	39
Suma nałożonych mandatów	8350	9900

Najczęściej stwierdzane uchybienia:

- ✓ nieprawidłowy stan techniczny części pomieszczeń obiektu,
- ✓ nieprawidłowy stan techniczny urządzeń, sprzętu i składników wyposażenia, które mają kontakt z żywnością,
- ✓ brak aktualnych zaświadczeń do celów sanitarno-epidemiologicznych,
- ✓ niewłaściwa jakość surowców i składników,
- ✓ nieprawidłowe magazynowanie surowców i składników,
- ✓ brak skutecznej ochrony przed zanieczyszczeniami wewnętrznymi,
- ✓ brak ciągłości łańcucha chłodniczego środków spożywczych łatwo psujących się,
- ✓ brak segregacji żywności,
- ✓ brak aktualnych zapisów Dobrej Praktyki Higienicznej i Produkcyjnej,
- ✓ brak opracowania, wdrożenia i stosowania procedur zabezpieczenia i wycofania z obrotu partii żywności nieodpowiadających wymaganiom jakości zdrowotnej,
- ✓ brak czystości i porządku na stanowiskach pracy.

W okresie sprawozdawczym współpracowano z następującymi jednostkami:

- Komenda Powiatowa Policji,
- Powiatowy Inspektorat Weterynarii,
- Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa.

2.2.1 Jakość zdrowotna krajowych środków spożywczych

Do badań laboratoryjnych pobrano 140 próby (zdyskwalifikowano 8), w tym:

- 135 prób planowanych:
 - 99 mikrobiologicznych (55 - urzędowe, 30 - urzędowe + monitoring i 14 - monitoring),
 - 33 fizyko-chemicznych (20 - urzędowe, 12 – urzędowa + monitoring, 1 - monitoring),
- 8 prób pozaplanowych
 - 3 próby kosmetyków,
 - 5 prób cytryn kiszonych.

Do badań laboratoryjnych nie pobrano 1 próby truskawek, ze względu na brak obecności w obrocie. Próbę pobrała Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Poznaniu.

Próbki badano w ramach urzędowej kontroli, monitoringu oraz urzędowej kontroli i monitoringu w zakresie zanieczyszczeń chemicznych i mikrobiologicznych. Próby pobrane do badań w ramach urzędowej kontroli żywności, poza głównym kierunkiem badań, poddano również ocenie organoleptycznej oraz znakowaniu. Dyskwalifikacji uległo 8 prób, ze względu na nieprawidłowe oznakowanie, w tym **1** próba za względu na obecność Salmonella Tshiongwe.

W 8 przypadkach oznakowanie opakowań jednostkowych środków spożywczych nie spełniało wymagań rozporządzenia (UE) Nr 1169/2011 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 25 października 2011 r. w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności, zmiany rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1924/2006 i (WE) nr 1925/2006 oraz uchylecia dyrektywy Komisji 87/250/EWG, dyrektywy Rady 90/496/EWG, dyrektywy Komisji 1999/10/WE, dyrektywy 2000/13/WE Parlamentu Europejskiego i Rady, dyrektyw Komisji 2002/67/WE i 2008/5/WE oraz rozporządzenia Komisji (WE) nr 608/2004.

W związku z otrzymaniem kwestionowanych wyników badanych próbek powiadamiano właściwą terenowo Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną, Inspektorat Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych oraz Powiatowy Inspektorat Weterynarii.

2.3. Higiena środowiska pracy

W roku 2018 skontrolowano 80 zakładów pracy zatrudniających 4704 pracowników. Przeprowadzono ogółem 85 kontroli, w tym:

- w zakresie substancji chemicznych i ich mieszanin - 54

- w zakresie substancji, preparatów lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy - 8
- w ramach nadzoru nad czynnikami biologicznymi w środowisku pracy - 17
- w ramach nadzoru nad prekursorami kat 2 i 3 - 4
- w ramach nadzoru nad produktami biobójczymi – 27
- w ramach nadzoru nad detergentami - 2

W sprawie chorób zawodowych przeprowadzono 6 postępowań.

W wyniku przeprowadzonych kontroli wydano 8 decyzji administracyjnych dot. stwierdzonych nieprawidłowości w zakresie:

- substancji chemicznych i ich mieszanin - 3
- pomiarów czynników szkodliwych w środowisku pracy - 2
- obniżenia stężeń i natężeń czynników szkodliwych - 1
- oceny ryzyka zawodowego - 1
- inne – 5

(m.in. dotyczące złego stanu higieniczno-sanitarnego, systemu udzielania pierwszej pomocy w razie wypadku oraz zmiany terminu wykonania obowiązków)

- środków zastępczych - 3

(w 1 przypadku orzeczono przepadek na rzecz Skarbu Państwa i zniszczenie środka zastępczego o masie 0,05 g zawierającego N-etylo heksedron oraz umorzono postępowanie jako bezprzedmiotowe w zakresie art. 44 c ust. 1 i 3 ustawy o p.n., w 2 pozostałych przypadkach umorzono postępowania jako bezprzedmiotowe i przekazano wg właściwości rzeczowej WPWIS dowody rzeczowe w postaci suszu roślinnego o masie 1,1 g zawierającego ADB FUBINACA oraz suszy roślinnych: o masie 2,28 g zawierającego 5F-ADB i o masie 39,55 g zawierającego N-etylnorpentedron)

oraz 7 decyzji płatniczych.

Liczba pracowników zatrudnionych w warunkach przekroczenia najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy w zakresie narażenia na:

- hałas - 619 pracowników (w 20 zakładach),
- czynniki chemiczne - 12 pracowników (w 2 zakładach),
- pyły – 0 pracowników

2.3.1. Czynniki rakotwórcze

Czynniki szkodliwe dla zdrowia w środowisku pracy, sklasyfikowane jako rakotwórcze występują w 8 zakładach. W kontakcie z czynnikiem rakotwórczym zatrudnionych jest 169 pracowników, w tym 57 kobiet.

Procesy technologiczne, prace i czynniki chemiczne podczas, których dochodzi do kontaktu z czynnikiem rakotwórczym w środowisku pracy to:

- prace związane z obróbką drewna twardego,
- czynniki chemiczne (chromiany, chlorek metylenu).

W nadzorowanych zakładach, w roku 2018 przeprowadzono 8 kontroli. Nie stwierdzono przekroczeń najwyższych dopuszczalnych stężeń ww. czynników szkodliwych.

2.3.2. Substancje chemiczne i ich mieszaniny

W zakresie nadzoru nad chemikaliami przeprowadzono 54 kontrole. Skontrolowano 46 podmiotów stosujących substancje chemiczne i ich mieszaniny na potrzeby prowadzonej działalności zawodowej. Kontrole dotyczyły m. in. prawidłowego oznakowania i magazynowania substancji chemicznych i ich mieszanin, posiadania odpowiednich kart charakterystyki substancji chemicznych i ich mieszanin oraz sporządzonych na podstawie ww. kart charakterystyki instrukcji bezpiecznego stosowania substancji chemicznych i ich mieszanin, jak również dostosowania warunków pracy do określonych wymagań w tym zakresie (np. zainstalowania wodnych natrysków ratunkowych i urządzeń do płukania oczu w przypadku występowania niebezpieczeństwa oblania pracowników środkami żrącymi). Ponadto skontrolowano 6 podmiotów zajmujących się wprowadzaniem substancji chemicznych i ich mieszanin do obrotu. W 1 przypadku stwierdzono, że podmiot nie dopełnił obowiązku posiadania i przekazywania kart charakterystyki oraz zgłoszenia Inspektorowi do spraw Substancji Chemicznych informacji o wprowadzanych do obrotu mieszaninach niebezpiecznych.

W zakresie nadzoru nad produktami biobójczymi przeprowadzono 23 kontrole w podmiotach stosujących ww. produkty w działalności zawodowej. Stwierdzono, że są zarejestrowane w wykazie Produktów Biobójczych Urzędu Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych zawierającym informacje o produktach biobójczych, na które wydano pozwolenia na obrót i stosowane zgodnie z przeznaczeniem oraz zaleceniami na etykietach i ulotkach informacyjnych.

2.3.3. Szkodliwe czynniki biologiczne

W zakresie nadzoru nad czynnikami biologicznymi skontrolowano 17 zakładów, które zatrudniają pracowników narażonych na szkodliwe czynniki biologiczne, zaliczane do grupy 2 - 193 pracowników, do grupy 3 - 108 pracowników.

2.3.4. Choroby zawodowe

W roku 2018 wydano 4 decyzje w sprawie chorób zawodowych, były to decyzje o stwierdzeniu choroby zawodowej:

- niedowład mięśni wewnętrznych krtani z trwałą niedomykalnością fonacyjną głośni i trwałą dysfonią,
- przewlekłe zapalenie okołostawowe barku (w 2 przypadkach),
- zespół cieśni w obrębie nadgarstka.

2.3.5. Środki zastępcze

W roku 2018 wydano 3 decyzje administracyjne w sprawie otrzymanych z Prokuratury dowodów rzeczowych w postaci mieszanek suszu roślinnego zawierających substancje chemiczne: N-etylo heksedron, ADB FUBINACA, 5F-ADB oraz N-etylnorpentadron. W przypadku dwóch decyzji umorzono postępowania jako bezprzedmiotowe i przekazano wg właściwości rzeczowej Wielkopolskiemu Państwowemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Sanitarnemu, w przypadku trzeciej decyzji orzeczono przepadek na rzecz Skarbu Państwa i zniszczenie środka zastępczego oraz umorzono postępowanie jako bezprzedmiotowe w zakresie art. 44 c ust. 1 i 3 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.

2.4. Obiekty nauczania i wychowania

W 2018 r. pod nadzorem było 160 placówek, w tym: 70 placówek stałych i 90 placówek sezonowych:

- placówki stałe: 2 żłobki, 22 przedszkola i inne formy wychowania przedszkolnego, 15 szkół podstawowych, 11 zespołów szkół, 1 centrum szkolenia zawodowego, 3 placówki wsparcia dziennego, 3 domy kultury, 1 międzyszkolny ośrodek sportowy, 11 placówek pracy poza szkolnej, 1 „zielona szkoła”,
- placówki sezonowe: 9 wypoczynków zimowych i 81 wypoczynków letnich.

W placówkach stałych przeprowadzono ogółem 52 kontrole, natomiast w placówkach sezonowych – 39 kontroli wypoczynków.

W celu zlikwidowania uchybień i nieprawidłowości wydawane są zalecenia pokontrolne lub decyzje merytoryczne. W 2018 roku wydano 2 decyzje przedłużające termin wykonania, które dotyczyły:

- doprowadzenia do należytego stanu sanitarno – higienicznego ścian i sufitów w sali gimnastycznej wraz z zapleczem i przejściach komunikacyjnych oraz doprowadzenia do należytego stanu technicznego stolarki okiennej w pomieszczeniach szkolnych,
- doprowadzenie do należytego stanu technicznego nawierzchni terenu szkolnego poprzez zlikwidowanie nierówności terenu.

Wydane zalecenia pokontrolne dotyczyły m. in.: doprowadzenia do należytego stanu technicznego nawierzchni dróg i boisk, doprowadzenia do należytego stanu sanitarno-higienicznego ścian i sufitów w pomieszczeniach placówek systemu oświaty, zlikwidowania prowadzenia zajęć lekcyjnych w pomieszczeniach znajdujących się poniżej poziomu terenu przy budynku, przeprowadzenia badań natężenia oświetlenia sztucznego, zwrócenia uwagi nauczycieli, uczniów oraz ich rodziców/opiekunów na właściwy dobór plecaka.

W 2018 roku w placówkach przeprowadzono szereg prac remontowych i modernizacyjnych:

- w 1 szkole podstawowej – zmodernizowano boisko szkolne,
- w 1 zespole szkół – zmodernizowano i dobudowano budynek przedszkolny.

Wszystkie placówki oświatowo-wychowawcze zaopatrywane są w wodę z wodociągów. Nadal notuje się brak podłączenia placówek do kanalizacji centralnej, wśród skontrolowanych placówek jedna posiadała własną oczyszczalnię, a dwie zbiornik bezodpływowy.

Stan sanitarno-techniczny pomieszczeń sanitarnych sukcesywnie ulega poprawie. We wszystkich placówkach oświatowo-wychowawczych zapewniona jest bieżąca zimna i ciepła woda oraz środki higieny osobistej - mydło w płynie, ręczniki jednorazowego użytku lub suszarki oraz papier toaletowy.

W 2018 roku w zakresie higieny dzieci i młodzieży dokonano:

- oceny rozkładów zajęć lekcyjnych - ocenie poddano 112 rozkładów zajęć w 10 szkołach. Nieprawidłowości stwierdzono w 38 rozkładach zajęć, w 9 szkołach podstawowych. Zgodnie z wyjaśnieniami dyrektorów szkół spowodowane jest to dowozami uczniów do

szkół, niewystarczającą ilością pomieszczeń do nauki, prowadzeniem zajęć przez nauczycieli zatrudnianych w różnych szkołach.

- oceny dostosowania wielkości stolików, krzesełek do wzrostu uczniów - oceną objęto 252 stanowiska pracy dzieci i uczniów w 9 placówkach. Nieprawidłowości nie stwierdzono.
- oceny przestrzegania zapisów ustawy antynikotynowej – sporządzono 12 zestawień przedstawiających aktualną sytuację w zakresie przestrzegania zakazu palenia tytoniu w powiecie wolsztyńskim. Nie stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie.
- oceny przygotowania szkół do nowego roku szkolnego 2018/2019 - – w tym zakresie przeprowadzono 3 kontrole. Oprócz tego do wszystkich dyrektorów placówek systemu oświaty przesłano tabelę dotyczącą przygotowania szkół do nowego roku szkolnego 2018/2019. W wyniku przeprowadzonych kontroli i otrzymanych informacji od dyrektorów szkół zauważa się, że stan techniczny i sanitarno-higieniczny sukcesywnie ulega poprawie. Wykonuje się szereg prac remontowych m. in. remonty sal zajęć, bloków żywieniowych, bloków sportowych, zaplecza sanitarnego oraz prace konserwatorskie.
- oceny mikroklimatu pomieszczeń – w 2018 r. wykonano 57 pomiarów temperatury w pomieszczeniach placówek oświatowo-wychowawczych. Nieprawidłowości nie stwierdzono.
- oceny obciążenia uczniów tornistrami/plecakami – badaniem objęto 757 uczniów w 6 placówkach systemu oświaty. Badanie wykazało, że u 179 uczniów waga plecaka/tornistra wynosiła powyżej 15% masy ciała.
- w placówkach systemu oświaty prowadzone są akcje „Mleko w szkole” oraz „Owoce i warzywa w szkole”.

We wszystkich szkołach istnieje możliwość pozostawienia części podręczników i przyborów szkolnych w placówce – wyznaczone miejsce w salach zajęć lub szafki indywidualne. Coraz więcej szkół likwiduje szatnie i zapewnia uczniom szafki indywidualne.

W placówkach oświatowo–wychowawczych występują uciążliwości, które dotyczą:

- zmianowości w placówkach systemu oświaty - występuje ona w 2 szkołach podstawowych oraz w 1 przedszkolu. Uciążliwości te związane są z dowozami uczniów do szkół oraz zbyt dużą liczbą dzieci/uczniów w stosunku do liczby sal zajęć.

W placówkach oświatowo–wychowawczych warunki sukcesywnie ulegają poprawie. We wszystkich placówkach oświatowo–wychowawczych przeprowadzane były bieżące remonty, modernizacje pomieszczeń oraz terenów wokół budynków.

Dyrektorzy placówek oświatowo–wychowawczych czynią starania o pozyskanie większych środków finansowych na remonty i modernizacje, wykonywanie zaleceń Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Wolsztynie.

3. Sytuacja epidemiologiczna

W 2018 r. wystąpił spadek zachorowań w przypadku ospy wietrznej w stosunku do roku 2017, w przypadku różyczki i odry zachorowań nie zarejestrowano.

3.1. Zakażenia i zatrucia pokarmowe

Nie zarejestrowano zachorowań na dur brzuszny, dury rzekome, czerwonkę bakteryjną, zatrucie enterotoksyną gronkowcową, toksyną botulinową i grzybami. Zarejestrowano 1 przypadek jersiniozy pozajelitowej, salmonelozy - 8 przypadków (wsp. zap. 13,96) w tym 1 przypadek salmonelozy pozajelitowej.

salmoneloza:

5 kobiet i 3 mężczyzn, w następujących grupach wiekowych:

0-4 - 4 osoby

10-19 – 1 osoba,

40-49 - 1 osoba,

> 60 - 2 osoby,

2 osoby mieszkające na terenie miejskim i 6 osób mieszkających na terenie wiejskim.

Czynnikiem etiologicznym w 7 przypadkach była *Salmonella Enteritidis*, a w jednym przypadku *Salmonella Infantis*.

- wirusowe zakażenia jelitowe wywołane przez rotawirusy - 44 przypadki (wsp. zap. 76,80);
- biegunki u dzieci do lat 2 - 29 przypadków (wsp. zap. 2080,34);
- zarejestrowano 1 przypadek (wsp. zap. 1,75); zachorowania na wzw typu A.

3.2. Gruźlica

Zarejestrowano 1 przypadek zachorowania na gruźlicę (wsp. zap. 1,75). Zachorowała 1 kobieta w wieku 79 lat mieszkająca na terenie wiejskim.

3.3. Wirusowe zapalenie wątroby

- wirusowe zapalenie wątroby typu A – 1 przypadek (wsp. zap. 1,75)
Zachorowała 1 osoba w środowisku domowym - 46 letnia kobieta, mieszkająca na terenie wiejskim.
- wirusowe zapalenie wątroby t. B - 2 przypadki (wsp. zap.3,49);
1 kobieta w wieku 28 lat i 1 mężczyzna w wieku 28 lat, mieszkający na terenie wiejskim.
Żadna z tych osób nie była narażona zawodowo.
- wirusowe zapalenie wątroby typu C - 6 przypadków (wsp. zap. 10,47);
4 kobiety w wieku 43, 49, 67 i 69 lat, mieszkające na terenie wiejskim i 2 mężczyzn w wieku 28 i 75 lat również mieszkających na terenie wiejskim. Żadna z tych osób nie była narażona zawodowo.

3.4. Choroby zakaźne wieku dziecięcego

Nie zarejestrowano zachorowań na odrę, różyczkę, różyczkę wrodzoną, nagminne porażenie dziecięce.

- krztusiec - 1 przypadek (wsp. zap. 1,75),
- ospa wietrzna - 260 przypadków (wsp. zap. 453,84),
- nagminne zapalenie przyusznic – 2 przypadki (wsp. zap. 3,49)

3. 5. Grypa

Podejrzenia zachorowań na grypę – 33439 przypadków (wsp. zap.58368,97).
88 osób było hospitalizowanych.

Wiek	Liczba zachorowań	Liczba osób skierowanych do szpitala
0-4	8018	42
5-14	7446	6
15-64	14448	12
65 i więcej	3527	26
Razem	33439	88

3.6. Neuroinfekcje

Neuroinfekcje. Zarejestrowano 1 przypadek nieokreślonego bakteryjnego zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych u 19 letniej kobiety mieszkającej na terenie wiejskim, oraz 2 przypadki zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych nieokreślonych u mężczyzny w wieku 38

lat i kobiety w wieku 82 lat, mieszkającej na terenie wiejskim, która w przebiegu choroby zmarła.

Nie zarejestrowano zachorowań na chorobę meningokokową, pneumokokową i wywołaną przez *Hemophilus influenzae*.

3.7. Inne choroby zakaźne

Nie zarejestrowano zachorowań na włośnicę, leptospirozę, tasiemczyce w tym bąblowicę, toksoplazmozę, listeriozę, posocnicę, kamylobakteriozę, zakażenie enterokrwotocznymi szczepami *E. coli*. Zarejestrowano 1 przypadek kryptosporydiozy u kobiety w wieku 43 lat, mieszkającej na terenie wiejskim.

- borelioza - 11 przypadków (wsp. zap. 19,20)

5 mężczyzn w wieku 37; 55; 57; 64 i 68 lat, mieszkających na terenie wiejskim oraz 6 kobiet w wieku 6; 27; 37; 58 i 70 lat, w tym 1 mieszkająca w mieście i 5 mieszkających na terenie wiejskim - 2 mężczyzn było narażonych zawodowo.

3.8. Zapobieganie wściekliznie

Liczba zgłoszonych przypadków styczności i narażenia na wściekliznę - 85
Szczepienia przeciw wściekliznie wykonano u 15 osób, 14 osób otrzymało pełen cykl (5 dawek) 1 osoba otrzymała 4 dawki.

3.9. Szczepienia ochronne

Liczba placówek wykonujących szczepienia ochronne - 16
Niepożądany odczyn poszczepienny u 1 osoby po DTP.
W 2018 roku nastąpił dalszy wzrost liczby opiekunów prawnych uchylających się od poddania obowiązkowym szczepieniom ochronnym dzieci.

4. Działalność oświatowo – zdrowotna

Państwowa Inspekcja Sanitarna inicjuje, prowadzi, koordynuje i nadzoruje działalność oświatowo - zdrowotną w celu ukształtowania odpowiednich postaw i zachowań zdrowotnych... (art. 6 Ustawy z dnia 14 marca 1985 roku o Państwowej Inspekcji Sanitarnej).

Głównym zadaniem pionu Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia jest realizacja działań o zasięgu ogólnopolskim, wojewódzkim i lokalnym jest podejmowanie działań

informacyjnych w celu zwiększenia poziomu wiedzy oraz świadomości jednostki i społeczeństwa w kierunku zachowania i umacniania zdrowia.

Działalność z zakresu oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia w 2018 roku dotyczyła następujących zagadnień:

- profilaktyka antynikotynowa,
- prawidłowe żywienie,
- aktywność fizyczna,
- promowanie zdrowego stylu życia,
- profilaktyka nowotworowa,
- profilaktyka chorób zakaźnych,
- profilaktyka HIV/AIDS,
- profilaktyka uzależnień.

Powyższe działania skierowane były do ogółu społeczeństwa, ze szczególnym uwzględnieniem:

- dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym,
- młodzieży szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych,
- rodziców,
- dyrekcji szkół i przedszkoli, koordynatorów do spraw edukacji prozdrowotnej,
- służby zdrowia.

4.1. Działania ogólnopolskie

4.1.1. Program edukacyjny „Trzymaj Formę!”

Celem programu jest edukacja w zakresie trwałego kształtowania prozdrowotnych nawyków wśród młodzieży szkolnej poprzez promocję zasad aktywnego stylu życia i zbilansowanej diety, w oparciu o odpowiedzialność indywidualną i wolny wybór jednostki.

Program kierowany jest do uczniów klas V, VI i VII szkół podstawowych, uczniów szkół gimnazjalnych oraz ich rodziców i opiekunów.

Realizatorami zadań programowych w placówkach oświatowo – wychowawczych byli pedagodzy, nauczyciele wychowania fizycznego i biologii oraz pielęgniarki do spraw higieny szkolnej.

W roku szkolnym 2017/2018 działaniami objęto 22 placówek oświatowo – wychowawczych - łącznie 2604 odbiorców.

W 2 placówkach oświatowo - wychowawczych przedstawiciel Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Wolsztynie wspólnie ze szkolnymi koordynatorami podsumowali realizację programu poprzez:

- Konkurs, quiz wiedzy o zdrowym stylu życia w Szkole Podstawowej w Tuchorzy. Uczestnikami konkursu byli uczniowie klas V. Laureaci konkursu otrzymali nagrody ufundowane przez Urząd Gminy w Siedlcu o łącznej wartości 193,86 zł.
- Dnia 6 kwietnia 2018 r. w Szkole Podstawowej nr 3 z Oddziałami Integracyjnymi Pomnik Tysiąclecia Państwa Polskiego im. Michała Drzymały w Wolsztynie odbyło się spotkanie prozdrowotne z okazji Światowego Dnia Zdrowia oraz uroczyste podsumowanie programu edukacyjnego „Trzymaj Formę!” (inscenizacje). W przedsięwzięciu wziął udział przedstawiciel PSSE w Wolsztynie, który przekazał informacje dotyczące Światowego Dnia Zdrowia. Uczniowie klas V szkoły podstawowej wraz z nauczycielami (170 osób) przygotowali apel, podczas którego przedstawili posumowanie programu edukacyjnego. Laureaci konkursu otrzymali nagrody ufundowane przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Wolsztynie w łącznej kwocie 94,02 zł. Uczniowie, którzy przygotowali przedsięwzięcie, otrzymali gadzety promocyjne pozyskane z Urzędu Miejskiego w Wolsztynie – gwizdek.

Opierając się na informacjach otrzymanych od szkolnych koordynatorów realizujących program „Trzymaj Formę!”, jak również z bieżących wizytacji wynika, że większość placówek chętnie realizuje zagadnienia programowe i sam program uważają za ciekawy. Poprzez realizację programu wzrasta świadomość uczniów w zakresie zdrowego stylu życia, kształtowania postaw prozdrowotnych, a także wpływu człowieka na własne zdrowie. Szkolni koordynatorzy często narzekają na brak czasu i nadmiar innych inicjatyw. Jednak większość z nich uważa, że program powinien być kontynuowany.

Pojawiają się też takie osoby, które twierdzą, że program trwa już zbyt długo, jednak realizują go na polecenie dyrekcji. Kolejną trudnością jest brak środków finansowych na zakup, np. warzyw i owoców czy nagród dla laureatów konkursów. Koordynatorzy sugerują, że wskazane byłoby dofinansowanie projektu, by wzbogacić ofertę zajęć dla dzieci i młodzieży. Cenne byłyby nagrody i upominki z logo projektu.

Placówki oświatowo – wychowawcze, znajdujące się na terenie powiatu wolsztyńskiego w miarę możliwości realizują jak najwięcej treści dotyczących tematyki zdrowego stylu życia. Wśród uczestników można zauważyć pozytywne zmiany dotyczące prowadzenia zdrowego trybu życia. Wzrasta w nich też świadomość dotycząca wpływu żywienia i aktywności fizycznej na zdrowie człowieka.

4.1.2. Program Ograniczenia Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu w Polsce

Celem programu jest redukcja zagrożeń wynikających z palenia tytoniu w Polsce oraz ochrona ludności przed zdrowotnymi, społecznymi, środowiskowymi i ekonomicznymi konsekwencjami palenia tytoniu oraz wdychania dymu tytoniowego.

W ramach realizacji programu zorganizowano:

- Konkurs „Palić, nie palić – oto – jest pytanie?” – w okresie od 1 marca do 13 kwietnia 2018 r. w szkołach podstawowych powiatu wolsztyńskiego odbył się etap szkolny wojewódzkiego konkursu „Palić, nie palić – oto jest pytanie” na wykonanie gry planszowej pod hasłem „Palić, nie palić – oto jest pytanie”, kierowanego do uczniów klas V szkół podstawowych. W etapie szkolnym udział wzięło 142 uczniów. Do etapu powiatowego wpłynęło 7 prac konkursowych. Nagrody dla laureatów etapu powiatowego ufundowane zostały przez Urząd Miejski w Wolsztynie i Urząd Gminy w Przemyśle. Łączna wartość nagród to 214,97 zł.
- Szkolenie Młodzieżowi Liderzy Zdrowia – dnia 18 maja 2018 r. w Niepublicznym Gimnazjum w Wolsztynie odbyło się szkolenie dla uczniów szkół gimnazjalnych z Gminy Wolsztyn wytypowanych na Młodzieżowych Liderów Zdrowia. Szkolenie dotyczące profilaktyki palenia tytoniu zostało zorganizowane przez przedstawiciela Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Wolsztynie. Przeprowadzono zajęcia teoretyczne połączone z warsztatami. W spotkaniu udział wzięło 8 uczniów, którym przekazano gadżety ufundowane przez Urząd Miejski w Wolsztynie.
- Spotkania z młodzieżą przebywającą na wypoczynku letnim:
 - w dniu 10 sierpnia 2018 r. w Wilczu została przeprowadzona pogadanka na temat bezpiecznych wakacji, w której udział wzięło 63 uczestników.
 - w dniu 10 lipca 2018 r. na obozie zorganizowanym w bazie obozowej w Wilczu podczas wypoczynku letniego dzieci i młodzieży przeprowadzono pogadankę.
 - w dniu 9 lipca 2018 r. na obozie zorganizowanym w Grójcu Wielkim podczas wypoczynku letniego dzieci i młodzieży zorganizowanego nad Jeziorem Chobienickim przeprowadzono pogadankę. Uczestnikom przekazano gadżety promocyjne pozyskane z Urzędu Gminy w Siedlcu.
 - w dniu 29 czerwca 2018 r. na plaży jeziora Kuźnickiego została przeprowadzona akcja „Kręci mnie bezpieczeństwo - nad wodą” przeprowadzona przez przedstawiciela Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Wolsztynie oraz Grodzisku Wielkopolskim, przedstawiciela Komendy Powiatowej Policji w Wolsztynie i Grodzisku Wielkopolskim, przedstawiciela Komendy Powiatowej Straży Pożarnej w Grodzisku

Wielkopolskim oraz Ochotniczej Straży Pożarnej w Rakoniewicach i przedstawiciele lokalnych mediów. Łącznie około 150 osób.

W ramach Programu Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu w Polsce w placówkach oświatowo – wychowawczych powiatu wolsztyńskiego realizowane były niżej wymienione programy edukacyjne.

4.1.2.1. Program edukacyjny „Czyste Powietrze Wokół Nas”

W roku szkolnym 2008/2009 Główny Inspektor Sanitarny zainicjował realizację I edycji Programu Przedszkolnej Edukacji Antytytoniowej „Czyste Powietrze Wokół Nas” na terenie całego kraju. Program jest kierowany dla dzieci 5 i 6 - letnich uczęszczających do przedszkoli i do oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych. Obejmuje również rodziców dzieci oraz pracowników przedszkoli i szkół podstawowych z oddziałami „0”. Ma na celu wykształcenie u dzieci świadomej umiejętności radzenia sobie w sytuacjach, w których inne osoby palą przy nich papierosy oraz wzrost kompetencji rodziców w zakresie ochrony dzieci przed ekspozycją na dym tytoniowy.

W roku szkolnym 2017/2018 działaniami objęto 36 placówek oświatowo – wychowawczych – łącznie 1086 dzieci i 664 rodziców co daje łącznie 1750 uczestników programu.

Przeprowadzone działania:

- Dnia 3 listopada 2017 r. w Szkole Filialnej w Tłokach odbyła się prelekcja na temat szkodliwości palenia papierosów oraz konkurs plastyczny. W działaniu udział wzięło 8 uczestników. Upominki dla uczestników konkursu ufundowane zostały przez Urząd Miejski w Wolsztynie (wartość: 137,37 zł).
- Dnia 24 listopada 2017 r. w Szkole Podstawowej w Starej Dąbrowie należącej do Szkoły Podstawowej we Wroniawach została przeprowadzona pogadanka i konkurs dotyczący szkodliwości palenia papierosów pod hasłem „Nie pal przy mnie, proszę”. W działaniu udział wzięło 23 uczestników, którzy otrzymali upominki ufundowane przez Urząd Miejski w Wolsztynie – 215,57 zł.
- Dnia 24 listopada 2017 r. W Szkole Podstawowej we Wroniawach odbył się konkurs plastyczny pn. „Nie pal przy mnie, proszę”. W działaniu udział wzięło 25 uczestników, którzy otrzymali nagrody ufundowane przez Urząd Miejski w Wolsztynie – 265,99 zł.

- Dnia 15 grudnia 2017 r. W Szkole Podstawowej w Karpicku odbyła się pogadanka i konkurs plastyczny dotyczące szkodliwości palenia tytoniu. W działaniu udział wzięło 25 uczestników, którzy otrzymali upominki ufundowane przez Urząd Miejski w Wolsztynie – 194,82 zł.

Opierając się na informacjach otrzymanych z placówek realizujących program „Czyste Powietrze Wokół Nas”, jak również z bieżących wizytacji wynika, że program w placówkach oświatowo – wychowawczych jak co roku realizowany był bardzo chętnie i z dużym zaangażowaniem ze strony dzieci. Rodzice bardzo pozytywnie odebrali propozycję realizacji programu w przedszkolach i oddziałach przedszkolnych. Tylko w jednym z przedszkoli, któremu złożono propozycje realizacji programu rodzice nie wyrazili zgody na udział ich dzieci w zajęciach o tematyce antytytoniowej. Szkolni i przedszkolni koordynatorzy podkreślają, że treści programowe są odpowiednio dostosowane do możliwości dzieci, co wpływa na sprawną realizację zajęć. Poza zaproponowanymi pięcioma zajęciami, które zostały zrealizowane prowadzono również szereg innych ciekawych działań np.: konkursy, quizy, scenki dramatyczne, projekcje filmów, gazetki tematyczne, imprezy środowiskowe, wycieczki, prelekcje i inne.

4.1.2.2. Program edukacyjny „Bieg Po Zdrowie”

Jest to stosunkowo nowy program antytytoniowej edukacji zdrowotnej opracowany w Głównym Inspektoracie Sanitarnym we współpracy z ekspertami. Grupa, do której skierowany jest nowy program, to dzieci w IV klasie szkoły podstawowej (grupa wiekowa 9 - 10 lat).

Główne cele programu:

- opóźnienie lub zapobiegnięcie inicjacji tytoniowej wśród dzieci i młodzieży,
- pokazanie atrakcyjności życia w środowisku wolnym od dymu tytoniowego,
- zwiększanie wiedzy i umiejętności uczniów na temat zdrowia w kontekście szkodliwości palenia papierosów.

Na terenie powiatu wolsztyńskiego program realizowały 7 placówek i tym samym objętych było 352 uczniów i 390 rodziców.

Przeprowadzone działania:

- Dnia 23 listopada 2017 r. w Szkole Podstawowej nr 1 z Oddziałami Dwujęzycznymi w Wolsztynie przedstawiciel Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Wolsztynie w ramach obchodów Światowego Dnia Rzucania Palenia i realizacji programu „Bieg po zdrowie” zorganizował konkurs wiedzy o tytoniu, który kierowany

był do uczniów klasy czwartej szkoły podstawowej. Udział w przedsięwzięciu wzięło 20 uczniów, spośród których wyłoniono troje laureatów. Nagrody dla laureatów ufundowane zostały przez Urząd Miejski w Wolsztynie – 233,80 zł.

- Dnia 11 czerwca 2018 r. w Szkole Podstawowej nr 1 z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Powstańców Wielkopolskich w Wolsztynie przedstawiciel Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Wolsztynie w ramach obchodów Światowego Dnia bez Tytoniu i podsumowania realizacji programu „Bieg po zdrowie” zorganizował konkurs na wykonanie rebusu pod hasłem „Dbaj o zdrowie – nie pal papierosów”, który kierowany był do uczniów klasy czwartej szkoły podstawowej. Udział w przedsięwzięciu wzięło 105 uczniów. Do etapu szkolnego wpłynęło 22 prac konkursowych, z których komisja konkursowa wyłoniła troje laureatów. Nagrody dla laureatów ufundowane zostały przez Urząd Miejski w Wolsztynie (wartość upominków – 229,92zł).
- Dnia 6 czerwca 2018 r. w Zespole Szkoły Podstawowej i Przedszkoli w Kopanicy przedstawiciel Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Wolsztynie w ramach obchodów Światowego Dnia bez Tytoniu i podsumowania realizacji programu „Bieg po zdrowie” zorganizował konkurs wiedzy o tytoniu, który kierowany był do uczniów klasy czwartej szkoły podstawowej. Udział w przedsięwzięciu wzięło 32 uczniów. Komisja konkursowa sprawdziła prace i wyłoniła 4 laureatów. Nagrody dla laureatów ufundowane zostały przez Urząd Gminy w Siedlcu (wartość upominków - 279,51zł).

Opierając się na informacjach otrzymanych z placówek realizujących program „Bieg po zdrowie”, jak również z bieżących wizytacji wynika, że program w placówkach oświatowo – wychowawczych jak co roku realizowany był bardzo chętnie i z dużym zaangażowaniem ze strony dzieci. Rodzice bardzo pozytywnie odebrali propozycję realizacji programu w szkołach. Szkolni koordynatorzy podkreślają, że treści programowe są odpowiednio dostosowane do możliwości uczniów, co wpływa na sprawną realizację zajęć.

4.1.2.3. Światowy Dzień Bez Tytoniu oraz Światowy Dzień Rzucania Palenia

Jak co roku w okresie od maja do czerwca 2018 roku na terenie powiatu wolsztyńskiego zorganizowano obchody Światowego Dnia Bez Tytoniu, natomiast w okresie od października do grudnia 2018 roku obchody Światowego Dnia Rzucania Palenia Tytoniu. Realizatorami działań był przedstawiciel Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Wolsztynie we współpracy z pielęgniarkami do spraw higieny

szkolnej, nauczycielami, pedagogami oraz koordynatorami edukacji prozdrowotnej w poszczególnych placówkach oświatowo – wychowawczych.

Formy realizacji Światowego Dnia Bez Tytoniu:

- W terminie od 30 maja 2018 r. do 7 czerwca 2018 r. w Szkole Podstawowej nr 1 z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Powstańców Wielkopolskich w Wolsztynie, został przeprowadzony konkurs plastyczny na rebus - promujący niepalenie. Adresatami konkursu byli uczniowie klas czwartych szkoły podstawowej - 105 uczniów. Do etapu szkolnego wpłynęło 22 prace konkursowe. Wyłoniono troje laureatów. Nagrody dla laureatów ufundowane zostały przez Urząd Miasta w Wolsztynie. Wartość nagród: 229,92 zł.
- W dniu 9 czerwca 2018 r. na terenie Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Wolsztynie została zorganizowana „Biała Sobota”, w ramach której mieszkańcy powiatu wolsztyńskiego i powiatów ościennych mogli skorzystać z bezpłatnych badań i pomiarów. Przedstawiciele Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Wolsztynie, włączyli się w działania profilaktyczne oferowane społeczności. Przygotowano punkt informacyjno - edukacyjny, przy którym zainteresowane osoby mogły dokonać pomiaru tlenu węgla w wydychanym powietrzu za pomocą smokerlyzera, zasięgnąć porad prawnych dotyczących ustawy antynikotynowej i otrzymać ulotki edukacyjne. Z pomiarów skorzystało 61 osób.
- W dniu 6 czerwca 2018 r. w Zespole Szkoły Podstawowej i Przedszkoli w Kopanicy przedstawiciel Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Wolsztynie w ramach obchodów Światowego Dnia Bez Tytoniu i podsumowania realizacji programu „Bieg Po Zdrowie” zorganizował konkurs wiedzy o tytoniu, który kierowany był do uczniów klasy czwartej szkoły podstawowej. Udział w przedsięwzięciu wzięło 32 uczniów. Komisja konkursowa sprawdziła prace i wyłoniła zwycięzców. Nagrody dla laureatów ufundowane zostały przez Urząd Gminy w Siedlcu. Wartość nagród: 279,51 zł.

Formy realizacji Światowego Dnia Rzucania Palenia:

- Przedstawiciel Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Wolsztynie zorganizował konkurs na znalezienie jak największej liczby wyrazów w wykreślanie, który był skierowany dla ogółu społeczeństwa. Krzyżówka wraz informacją o Światowym Dniu Rzucania Palenia Tytoniu ukazała się w gazecie lokalnej „Dzień Wolsztyński”. Na konkurs wpłynęło 8 zgłoszeń. Wszystkie nagrodzono. Nagrody

rzeczowe ufundowane zostały przez Starostwo Powiatowe w Wolsztynie (wartość nagród: 299,87 zł).

- Dnia 15 listopada 2018 r. w Poradni Lekarza Podstawowej Opieki Zdrowotnej w Obrze przedstawiciel Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Wolsztynie zorganizował akcję informacyjno – edukacyjną dla pacjentów i personelu ww. przychodni. Działanie miało formę punktu informacyjno - edukacyjnego, w ramach którego zainteresowane osoby mogły zmierzyć poziom tlenu węgla w wydychanym powietrzu za pomocą smokerlyzera, uzyskać informacje na temat szkodliwości palenia tytoniu i zapisów ustawy antynikotynowej. Ponadto przeprowadzono dystrybucję materiałów informacyjno - edukacyjnych. Z działania punktu i pomiaru smokerlyzerem skorzystało 25 osób. Uczestnikom akcji wręczono torby materiałowe otrzymane z Wojewódzkiej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Poznaniu, długopisy oraz odblaskowe zawieszki.
- W okresie od 17 października do 9 listopada 2018 r. w Szkole Podstawowej nr 1 z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Powstańców Wielkopolskich w Wolsztynie przedstawiciel Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Wolsztynie zorganizował konkurs na wykonanie rebusu – pod tytułem „Palenie szkodzi zdrowiu”, skierowany do uczniów klas IV. Udział w przedsięwzięciu wzięło 17 uczniów, spośród których wyłoniono trójkę laureatów i jedno wyróżnienie. Nagrody rzeczowe dla zwycięzców ufundowane zostały przez Urząd Miejski w Wolsztynie (wartość nagród: 353,87 zł).
- W okresie od 17 października do 9 listopada 2018 r. w Szkole Podstawowej nr 3 z Oddziałami Integracyjnymi Pomnik Tysiąclecia Państwa Polskiego im. Michała Drzymały w Wolsztynie przedstawiciel Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Wolsztynie zorganizował konkurs na wykonanie rebusu – pod tytułem „Palenie szkodzi zdrowiu”, skierowany do uczniów klas IV. Udział w przedsięwzięciu wzięło 13 uczniów, spośród których wyłoniono trójkę laureatów. Nagrody rzeczowe dla zwycięzców ufundowane zostały przez Urząd Miejski w Wolsztynie (wartość nagród: 324,55 zł).
- W okresie od 17 października do 9 listopada 2018 r. w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Obrze przedstawiciel Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Wolsztynie zorganizował konkurs na wykonanie rebusu – pod tytułem „Palenie szkodzi zdrowiu”, skierowany do uczniów klas IV. Udział w przedsięwzięciu wzięło 8 uczniów, spośród

których wyłoniono trójkę laureatów. Nagrody rzeczowe dla zwycięzców ufundowane zostały przez Urząd Miejski w Wolsztynie (wartość nagród: 327,45 zł).

- W okresie od 17 października do 9 listopada 2018 r. w Zespole Szkoły Podstawowej i Przedszkoli w Kopanicy przedstawiciel Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Wolsztynie zorganizował konkurs na wykonanie rebusu – pod tytułem „Palenie szkodzi zdrowiu”, skierowany do uczniów klas IV. Udział w przedsięwzięciu wzięło 9 uczniów, spośród których wyłoniono trójkę laureatów i jedno wyróżnienie. Nagrody rzeczowe dla zwycięzców ufundowane zostały przez Urząd Gminy w Siedlcu (wartość nagród: 180,37 zł).
- W okresie od 17 października do 9 listopada 2018 r. w Szkole Podstawowej w Tuchorzy przedstawiciel Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Wolsztynie zorganizował konkurs na wykonanie rebusu – pod tytułem „Palenie szkodzi zdrowiu”, skierowany do uczniów klas IV. Udział w przedsięwzięciu wzięło 4 uczniów, spośród których wyłoniono dwoje laureatów i jedno wyróżnienie. Nagrody rzeczowe dla zwycięzców ufundowane zostały przez Urząd Gminy w Siedlcu (wartość nagród: 169,78 zł).
- W okresie od 17 października do 9 listopada 2018 r. w Zespole Szkoły Podstawowej i Przedszkola Samorządowego z Oddziałem Integracyjnym w Kaszczorze przedstawiciel Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Wolsztynie zorganizował konkurs na wykonanie rebusu – pod tytułem „Palenie szkodzi zdrowiu”, skierowany do uczniów klas IV. Udział w przedsięwzięciu wzięło 5 uczniów, spośród których wyłoniono dwoje laureatów. Nagrody rzeczowe dla zwycięzców ufundowane zostały przez Urząd Gminy w Przemęcie (wartość nagród: 215,93 zł).
- W okresie od 17 października do 9 listopada 2018 r. w Szkole Podstawowej im. Edwarda Tomińskiego w Buczu przedstawiciel Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Wolsztynie zorganizował konkurs na wykonanie rebusu – pod tytułem „Palenie szkodzi zdrowiu”, skierowany do uczniów klas IV. Udział w przedsięwzięciu wzięło 14 uczniów, spośród których wyłoniono dwoje laureatów. Nagrody rzeczowe dla zwycięzców ufundowane zostały przez Urząd Gminy w Przemęcie (wartość nagród: 389,22 zł).
- W okresie od 17 października do 9 listopada 2018 r. w Zespole Szkół Specjalnych w Wolsztynie przedstawiciel Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Wolsztynie zorganizował konkurs na wykonanie rebusu – pod tytułem „Znak zakazu

palenia papierosów i inhalowania e-papierosów” kierowanego do uczniów klas IV – VIII szkoły podstawowej oraz I-III szkoły ponadgimnazjalnej. W konkursie wzięło udział 18 uczniów, spośród których komisja konkursowa wyłoniła trójkę laureatów i trzy wyróżnienia w kategorii szkoła podstawowa oraz trójkę laureatów w kategorii szkoła ponadgimnazjalna. Nagrody rzeczowe dla zwycięzców ufundowane zostały przez Starostwo Powiatowe w Wolsztynie (wartość nagród: 690,13 zł). Uczestnikom konkursu wręczono torby materiałowe otrzymane z Wojewódzkiej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Poznaniu.

- Dnia 16 listopada 2018 r. w Przedszkolu Samorządowym w Nowej Wsi przedstawiciel Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Wolsztynie zorganizował pogadankę i konkurs wiedzy o tytoniu, który kierowany był do dzieci w wieku przedszkolnym, biorących udział w programie edukacyjnym „Czyste Powietrze Wokół Nas”. Udział w przedsięwzięciu wzięło 33 dzieci. Każdy uczestnik otrzymał upominek. Nagrody rzeczowe dla zwycięzców ufundowane zostały przez Urząd Gminy w Przemęcie (wartość nagród: 267,30 zł).
- Dnia 16 listopada 2018 r. w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Starkowie przedstawiciel Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Wolsztynie zorganizował pogadankę i konkurs wiedzy o tytoniu, który kierowany był do dzieci w wieku przedszkolnym, biorących udział w programie edukacyjnym „Czyste Powietrze Wokół Nas”. Udział w przedsięwzięciu wzięło 37 dzieci. Każdy uczestnik otrzymał upominek. Nagrody rzeczowe dla zwycięzców ufundowane zostały przez Urząd Gminy w Przemęcie (wartość nagród: 299,74 zł).
- Dnia 7 grudnia 2018 r. w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Świątnie przedstawiciel Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Wolsztynie zorganizował pogadankę i konkurs wiedzy o tytoniu, który kierowany był do dzieci w wieku przedszkolnym, biorących udział w programie edukacyjnym „Czyste Powietrze Wokół Nas”. Udział w przedsięwzięciu wzięło 52 dzieci. Każdy uczestnik otrzymał upominek. Nagrody rzeczowe dla zwycięzców ufundowane zostały przez Urząd Miejski w Wolsztynie (wartość nagród: 457,73 zł).

4.1.3. Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych

Celem programu i podjętych działań jest ograniczenie używania alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych przez kobiety w wieku prokreacyjnym, tj. między 15 a 49

rokiem życia, a także określenie ryzykownych zachowań zdrowotnych kobiet ciężarnych w Polsce oraz ich wpływu na zdrowie potomstwa.

Zasadnicze działania projektu KIK/68:

- Dnia 30 stycznia 2018 r. w Szkole Podstawowej nr 2 z Oddziałami Integracyjnymi im. Tadeusza Kościuszki w Wolsztynie, w klasie VII, przedstawiciel Powiatowej Stacji Sanitarnej – Epidemiologicznej w Wolsztynie przeprowadził pogadankę i konkurs nt. uzależnień. Uczniowie mogli również skorzystać z pokazu narkogogli. Udział w przedsięwzięciu wzięło 15 osób. Laureaci konkursu otrzymali upominki ufundowane przez Urząd Miejski w Wolsztynie.
- Dnia 9 lutego 2018 r. w Zespole Szkół Zawodowych w Wolsztynie, w klasie III technikum, przedstawiciel Powiatowej Stacji Sanitarnej – Epidemiologicznej w Wolsztynie przeprowadził akcję informacyjno-edukacyjną nt. uzależnień. Uczniowie mogli również skorzystać z pokazu narkogogli. Udział w przedsięwzięciu wzięło 20 osób.
- Dnia 20 marca 2018 r. w Biurze Promocji i Turystyki w Wolsztynie odbyło się szkolenie nt. problematyki przeciwdziałania używaniu środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych, zorganizowane przez przedstawiciela Powiatowej Stacji Sanitarnej – Epidemiologicznej w Wolsztynie. Udział w przedsięwzięciu wzięło 11 osób.
- Dnia 24 kwietnia 2018 r. w Szkole Podstawowej nr 1 z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Powstańców Wielkopolskich w Wolsztynie, w klasie VII, przedstawiciel Powiatowej Stacji Sanitarnej – Epidemiologicznej w Wolsztynie przeprowadził pogadankę i konkurs nt. uzależnień. Uczniowie mogli również skorzystać z pokazu narkogogli. Udział w przedsięwzięciu wzięło 26 osób. Laureaci konkursu otrzymali upominki ufundowane przez Urząd Miejski w Wolsztynie.
- Dnia 25 maja 2018 r. w Zespole Szkoły Podstawowej i Przedszkola Samorządowego z Oddziałem Integracyjnym w Kaszczorze, w klasie VII, przedstawiciel Powiatowej Stacji Sanitarnej – Epidemiologicznej w Wolsztynie przeprowadził pogadankę i warsztaty nt. uzależnień. Uczniowie mogli również skorzystać z pokazu narkogogli. Udział w przedsięwzięciu wzięło 17 osób.
- Dnia 29 czerwca 2018 r. na plaży jeziora Kuźnickiego została przeprowadzona akcja „Kręci mnie bezpieczeństwo - nad wodą” przeprowadzona przez przedstawiciela Powiatowej Stacji Sanitarnej – Epidemiologicznej w Wolsztynie oraz Grodzisku Wielkopolskim, przedstawiciele Komendy Powiatowej Policji w Wolsztynie i Grodzisku

Wielkopolskim, przedstawiciele Komendy Powiatowej Straży Pożarnej w Grodzisku Wielkopolskim oraz Ochotniczej Straży Pożarnej w Rakoniewicach i przedstawiciele lokalnych mediów. Łącznie około 150 osób.

- Dnia 9 lipca 2018 r. na obozie zorganizowanym w Grójcu Wielkim podczas wypoczynku letniego dzieci i młodzieży zorganizowanego nad Jeziorem Chobienickim przeprowadzono pogadankę. Uczestnikom przekazano gadżety promocyjne pozyskane z Urzędu Gminy w Siedlcu.
- Dnia 10 lipca 2018 r. na obozie zorganizowanym w bazie obozowej w Wilczu podczas wypoczynku letniego dzieci i młodzieży przeprowadzono pogadankę nt. uzależnień.
- Dnia 10 sierpnia 2018 r. w Wilczu została przeprowadzona pogadanka na temat uzależnień, w której udział wzięło 63 uczestników.
- Dnia 16 sierpnia 2018 r. w hotelu MOSiR została przeprowadzona pogadanka na temat uzależnień, w której udział wzięło 15 uczestników.
- Dnia 21 sierpnia 2018 r. w Ośrodku Wypoczynkowym „Krokus” zostały przeprowadzone trzy pogadanki na temat uzależnień, w których udział wzięło 87 uczestników.
- Dnia 11 września 2018 r. w Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Wolsztynie odbyło się szkolenie nt. problematyki przeciwdziałania używaniu środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych, zorganizowane przez przedstawiciela Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Wolsztynie. Udział w przedsięwzięciu wzięło 11 osób.
- Dnia 30 listopada 2018 r. w Wolsztyńskim Domu Kultury podczas obchodów Światowego Dnia AIDS grupa teatralna PaT Profilaktyka a Ty przygotowała kompilację autorskiego spektaklu pt. „Pij, bądź artystą” oraz „Pamiętników narkomanki” autorstwa Barbary Rosiek. Podczas obchodów wysłuchać można było interesującego wykładu Pani Hanny Jędrzejewskiej z Poradni Profilaktyki i Terapii MONAR w Lesznie.

4.1.3.1. Program edukacyjny „ARS, czyli jak dbać o miłość?”

Celem programu jest dotarcie z przekazem edukacyjnym do uczniów szkół ponadgimnazjalnych na terenie całego kraju i ograniczanie używania substancji psychoaktywnych przez młodzież w wieku prokreacyjnym. Programem w powiecie wolsztyńskim objęte są 4 placówki, czyli 85 odbiorców.

4.1.4. Profilaktyka HIV/AIDS

W 2018 roku działaniami profilaktyki HIV/AIDS objęto wszystkie szkoły ponadgimnazjalne oraz gimnazjalne znajdujące się w powiecie wolsztyńskim.

Celem podejmowanych działań był:

- wzrost poziomu wiedzy o HIV/AIDS ze szczególnym uwzględnieniem ryzykownych zachowań;
- wzrost skuteczności i efektywności przekazu informacji z zakresu HIV/AIDS;
- wykształcenie postaw akceptacji i tolerancji wobec nosicieli wirusa HIV i chorych na AIDS;
- propagowanie zasad profilaktyki HIV/AIDS;
- wskazanie na sposoby bezpiecznego zachowania, które wykluczają możliwość zakażenia się wirusem HIV.

W ramach profilaktyki HIV/AIDS podjęto następujące działania:

- Dnia 9 lutego 2018 r. W Zespole Szkół Zawodowych w Wolsztynie przedstawiciel Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Wolsztynie we współpracy z przedstawicielem placówki p. Danielem Naskrentem, zorganizował akcję „Bezpieczne Walentynki”, w której wygłosił prelekcję na temat HIV/AIDS. Uczestnicy spotkania otrzymali broszury informacyjne. Wśród uczniów rozlosowano również upominki otrzymane z Urzędu Miejskiego w Wolsztynie oraz Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Poznaniu.
- Dnia 28 maja 2018 r. w Biurze Promocji i Turystyki w Wolsztynie zostało zorganizowane szkolenie „Młodzieżowi Liderzy Zdrowia – kontra HIV”, w którym wzięło udział 21 uczniów szkół ponadgimnazjalnych powiatu wolsztyńskiego. Uczestnikom przekazano materiały edukacyjne.
- Wojewódzki konkurs „NIE DAJ SZANSY AIDS” - w dniu 4 września 2018 r. do szkół ponadgimnazjalnych powiatu wolsztyńskiego oraz szkół podstawowych (III klasy oddziałów gimnazjalnych) przesłano regulamin konkursu „Nie daj szansy AIDS” na nakręcenie filmu - na temat profilaktyki HIV/AIDS pod tytułem „Krótki film o HIV”. Etap szkolny odbył się w okresie od 5 września do 30 października 2018 r. – na etap powiatowy nie wpłynęła żadna praca.
- Dnia 10 lipca 2018 r. podczas wypoczynku letniego dzieci i młodzieży na obozie zorganizowanym w Wilczu przedstawiciel Powiatowej Stacji Sanitarno –

Epidemiologicznej w Wolsztynie przeprowadził pogadankę nt. profilaktyki HIV i AIDS. Udział w przedsięwzięciu wzięło 32 uczestników.

- Dnia 10 września 2018 r. w Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Wolsztynie odbyło się szkolenie nt. problematyki HIV i AIDS pn. „Żyj bez HIV” zorganizowane przez przedstawiciela Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Wolsztynie. Udział w przedsięwzięciu wzięło 7 osób.
 - Konkurs plastyczny na wykonanie plakatu „Żyj bez HIV” kierowany do uczniów szkół ponadgimnazjalnych powiatu wolsztyńskiego. W etapie szkolnym konkursu wzięło udział 35 uczestników. Do Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Wolsztynie zgłoszono 6 prac konkursowych. Nagrody dla laureatów ufundowane zostały przez Starostwo Powiatowe w Wolsztynie za łączną kwotę 499,95 zł.
 - Dnia 14 grudnia 2018 r. w Szkole Podstawowej im. Powstańców Wielkopolskich w Siedlcu został zorganizowany Gminny Konkurs Wiadomości o HIV/AIDS, w którym udział wzięli uczniowie klas III oddziałów gimnazjalnych szkół podstawowych gminy Siedlec – 15 uczestników. Nagrody dla laureatów konkursu zostały ufundowane przez Urząd Gminy w Siedlcu – łączna wartość nagród to 307,99 zł.
 - Dnia 30 listopada 2018 r. w Wolsztyńskim Domu Kultury, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Wolsztynie wspólnie ze Starostą Wolsztyńskim zorganizowali obchody Światowego Dnia AIDS. W ramach obchodów odbyła się Międzypowiatowa Olimpiada Wiedzy o Zakażeniach Wirusem HIV i Chorobie AIDS „Czy wiesz wszystko o HIV i AIDS?”. Olimpiada została zorganizowana przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Wolsztynie, Nowym Tomysłu oraz Grodzisku Wielkopolskim. W olimpiadzie udział wzięło 16 uczniów klas II szkół ponadgimnazjalnych z ww. powiatów. Zadanie konkursowe polegało na rozwiązaniu testu wiedzy składającego się z pytań zamkniętych i otwartych. Komisja konkursowa po sprawdzeniu testów wyłoniła troje zwycięzców. Nagrody dla uczestników olimpiady ufundowały Starostwa Powiatowe w Wolsztynie, Nowym Tomysłu oraz Grodzisku Wielkopolskim.
- Po olimpiadzie odbyły się Obchody Światowego Dnia AIDS, w których udział wzięli: Przewodniczący Rady Powiatu Wolsztyńskiego, Wicestarosta Grodziski, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Wolsztynie, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Grodzisku Wielkopolskim, Zastępca Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Nowym Tomysłu, Burmistrz Wolsztyna, przedstawiciel Urzędu Miejskiego w Nowym Tomysłu, Wójt Gminy Przemęt, Powiatowy Lekarz Weterynarii

w Wolsztynie, Naczelną Pielęgniarkę Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Wolsztynie, Komendanta Powiatowej Policji w Wolsztynie, Komendanta Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Wolsztynie, Dyrektora Powiatowego Urzędu Pracy w Wolsztynie, Dyrektora Ośrodka Pomocy Społecznej w Wolsztynie, dyrektorzy szkół ponadgimnazjalnych powiatu wolsztyńskiego oraz uczniowie szkół ponadgimnazjalnych wraz z opiekunami. W ramach obchodów wystąpili uczniowie z Państwowej Szkoły Muzycznej I Stopnia im. Ireny Pfeiffer w Wolsztynie, tancerze ze Szkoły Tańca „Latina” w Wolsztynie oraz grupa teatralna PaT Profilaktyka a Ty, która przygotowała kompilację autorskiego spektaklu pt. „Pij, bądź artystą” oraz „Pamiętników narkomanki” autorstwa Barbary Rosiek. Podczas obchodów wysłuchać można było interesującego wykładu Pani Hanny Jędrzejewskiej z Poradni Profilaktyki i Terapii MONAR w Lesznie oraz wręczono nagrody uczestnikom międzypowiatowej olimpiady wiedzy.

4.2. Działania wojewódzkie

4.2.1. Program edukacyjny „Moje Dziecko Idzie Do Szkoły”

Celem programu było zwrócenie uwagi rodzicom i opiekunom dzieci uczęszczającym do oddziałów przedszkolnych i oddziałów „0” szkół podstawowych powiatu wolsztyńskiego, w jaki sposób powinni postępować, aby umocnić zdrowie i zapobiec chorobom. Grupa docelowa to dzieci 5 i 6 – letnie – rozpoczynające naukę – zamieszkujące powiat wolsztyński oraz ich rodzice.

Inicjatorem programu jest Wojewódzka Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna w Poznaniu.

W roku szkolnym 2017/2018 programem objęto 36 placówek oświatowo – wychowawczych – łącznie 1989 odbiorców.

Działania zrealizowane w ramach programu:

- Dnia 6 października 2017 r. w Publicznym Przedszkolu w Siedlcu odbyły się pogadanka oraz konkurs – quiz dot. zdrowego odżywiania w ramach programu edukacyjnego „Moje Dziecko Idzie Do Szkoły”. Każde dziecko za udział w konkursie otrzymało upominek ufundowany przez Urząd Gminy w Siedlcu.
- Dnia 6 października 2017 r. w Publicznym Przedszkolu nr 3 w Wolsztynie odbyły się pogadanka oraz podsumowanie konkursu plastycznego dotyczącego zdrowego odżywiania w ramach programu edukacyjnego „Moje Dziecko Idzie Do Szkoły”. Każde dziecko za udział w konkursie otrzymało nagrodę ufundowaną przez Urząd Miejski w Wolsztynie.

- Dnia 26 stycznia 2018 r. w Szkole Podstawowej im. Edwarda Tomińskiego w Buczu w oddziale przedszkolnym w grupie dzieci 5 - 6 letnich przedstawiciel Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Wolsztynie przeprowadził pogadankę nt. zdrowego odżywiania i profilaktyki chorób zakaźnych, w tym grypy w ramach programu „Moje Dziecko Idzie do Szkoły”. Spotkanie miało na celu zwiększyć wiedzę dzieci na temat chorób zakaźnych oraz działań profilaktycznych dotyczących grypy. Dzieci uczestniczące w przedsięwzięciu otrzymały zakładki.

Opierając się na informacjach otrzymanych od przedszkolnych i szkolnych koordynatorów realizujących program, jak również na podstawie bieżących wizytacji stwierdzono, że program na stałe wpisał się w działalność profilaktyczną realizowaną na terenie placówek i jest bardzo dobrze odbierany zarówno przez rodziców, jak i nauczycieli. Sporym atutem programu są materiały edukacyjne dla dzieci i ich rodziców. Program w 2018 roku był ostatnią edycją.

4.2.2. „Wiem – nie biorę! Jestem bezpieczny”

Celem projektu „Wiem - nie biorę! Jestem bezpieczny”, jest wzrost świadomości społecznej na temat wpływu narkotyków i nowych substancji psychoaktywnych na funkcjonowanie organizmu ludzkiego.

W roku szkolnym 2017/2018 placówek oświatowo – wychowawczych objętych programem było 20 placówek systemu oświaty, łącznie program liczył 1845 osób.

Działania realizowane w ramach projektu:

- Konferencja dla nauczycieli - opiekunów szkolnych kół PCK – w dniu 25 października 2017 r. w Biurze Promocji i Turystyki w Wolsztynie odbyła się konferencja, podczas której przedstawiciel PSSE w Wolsztynie omówił bieżące zagadnienia przyjęte do realizacji w roku szkolnym 2017/2018. W spotkaniu wzięło udział 12 osób.
- Dnia 25 maja 2018 r. w Zespole Szkoły Podstawowej i Przedszkola Samorządowego z Oddziałem integracyjnym w Kaszczorze odbyło się szkolenie dla uczniów klasy VII szkoły podstawowej – 17 osób. Szkolenie prowadził przedstawiciel Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Wolsztynie.
- Dnia 12 czerwca 2018 r. w Niepublicznej Branżowej Szkole I Stopnia w Wolsztynie odbyło się szkolenie dla uczniów II klasy szkoły ponadgimnazjalnej – 19 osób. Szkolenie przeprowadził przedstawiciel Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Wolsztynie.

- W dniach 20 marca 2018 r. i 19 czerwca 2018 r. w Biurze Promocji i Turystyki w Wolsztynie odbyły się szkolenia nt. problematyki przeciwdziałania używaniu środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych dla koordynatorów działań programu edukacyjnego „Wiem – nie biorę! Jestem bezpieczny” w placówkach systemu oświaty w powiecie wolsztyńskim. Szkolenie poprowadził przedstawiciel Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Wolsztynie wraz z przedstawicielem Komendy Powiatowej Policji w Wolsztynie.

4.3. Inne działania realizowane w 2018 roku

4.3.1. „Światowy Dzień Zdrowia”

W związku z obchodami Światowego Dnia Zdrowia podejmowane były liczne działania. Grupą docelową byli mieszkańcy powiatu wolsztyńskiego, ze szczególnym uwzględnieniem uczniów szkół wszystkich typów, pacjentów przychodni lekarskich, czytelników prasy lokalnej oraz internautów. Hasłem przewodnim Światowego Dnia Zdrowia w 2018 roku było „Zdrowie dla wszystkich”.

Zasadnicze działania:

- Konkurs na prawidłowe rozwiązanie krzyżówki skierowany do ogółu społeczeństwa. Krzyżówka ukazała się w gazecie lokalnej „Na Temat”. Na konkurs wpłynęły 32 zgłoszenia. Spośród poprawnych odpowiedzi wylosowano sześcioro laureatów. Nagrody rzeczowe ufundowane zostały przez Starostwo Powiatowe w Wolsztynie (wartość nagród 300 zł).
- Dnia 6 kwietnia 2018 r. w Szkole Podstawowej nr 3 z Oddziałami Integracyjnymi Pomnik Tysiąclecia Państwa Polskiego im. Michała Drzymały w Wolsztynie odbyło się spotkanie prozdrowotne z okazji Światowego Dnia Zdrowia. W przedsięwzięciu wziął udział przedstawiciel Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Wolsztynie, który przekazał informacje dotyczące Światowego Dnia Zdrowia. Uczniowie klas V wraz z nauczycielem przygotowali apel.
- Konkurs plastyczny na wykonanie rebusu, którego hasłem było „Zdrowie dla wszystkich” z okazji Światowego Dnia Zdrowia zorganizowany dla uczniów klas V Szkoły Podstawowej nr 3 z Oddziałami Integracyjnymi Pomnik Tysiąclecia Państwa Polskiego im. Michała Drzymały w Wolsztynie. Na konkurs wpłynęło 20 prac konkursowych. Nagrody zostały ufundowane przez Powiatową Stację Sanitarno – Epidemiologiczną w Wolsztynie. Koszt nagród wyniósł: 94,02 zł.

- W okresie od 19 marca do 6 kwietnia 2018 r. w szkołach ponadgimnazjalnych prowadzonych przez Powiat Wolsztyński odbył się konkurs na wykonanie plakatu – pod tytułem „Zdrowie dla wszystkich”, ukazujący dwa przeciwne światy opieki medycznej na wysokim i niskim poziomie, apelujący o równą dla wszystkich wysoką jakość świadczonych usług medycznych, skierowany dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych. Działanie zorganizowano z okazji obchodów Światowego Dnia Zdrowia. Z etapu szkolnego do etapu powiatowego z placówek oświatowo – wychowawczych nadesłano 5 prac konkursowych, z których komisja konkursowa ustaliła, że wyróżniono 2 prace konkursowe.
- Konkurs wiedzy „Quiz wiedzy o zdrowiu” dla uczniów klas I szkół ponadgimnazjalnych prowadzonych przez Powiat Wolsztyński. W konkursie udział wzięło 49 osób. Nagrody zostały ufundowane przez Starostwo Powiatowe w Wolsztynie (wartość nagród – 300 zł).

4.4. Współpraca z innymi instytucjami

W 2018 roku w ramach działań w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia współpraca prowadzona była z jednostkami samorządu terytorialnego oraz innymi instytucjami wspierającymi zadania z zakresu ochrony zdrowia. Przedstawiciel Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Wolsztynie pozyskał środki finansowe oraz nakłady rzeczowe na działalność informacyjno – edukacyjną od Starostwa Powiatowego w Wolsztynie, Urzędu Miejskiego w Wolsztynie, Urzędu Gminy w Siedlcu i Urzędu Gminy w Przemęcie.

Oprócz tego w 2018 roku przedstawiciel Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Wolsztynie podjął współpracę z:

- Komendą Powiatową Policji w Wolsztynie – w ramach realizacji szkoleń, prelekcji,
- Samodzielnym Publicznym Zakładem Opieki Zdrowotnej w Wolsztynie - w zakresie realizacji i prowadzenia przedsięwzięć prozdrowotnych,
- Wolsztyńskim Domem Kultury Biurem Promocji i Turystyki w Wolsztynie – w zakresie bezpłatnego udostępniania sali na organizację szkoleń, porad, konferencji itp.

Darmowa jest także publikacja informacji w 4 redakcjach gazet lokalnych.

Podczas realizacji Międzypowiatowej Olimpiady Wiedzy „Czy wiesz wszystko o HIV i AIDS?” współpracowały ze sobą: Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Wolsztynie, Nowym Tomysłu oraz Grodzisku Wielkopolskim.

5. Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny

Działalność zapobiegawczego nadzoru sanitarnego polega głównie na sprawowaniu nadzoru pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych nad warunkami higieny środowiska oraz wypoczynku i rekreacji dla mieszkańców powiatu przy zajmowaniu stanowisk dotyczących projektów dokumentów, w szczególności miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, sprawowaniu nadzoru pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych nad warunkami higieny środowiska dla mieszkańców powiatu przy wydawaniu opinii w ramach oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, sprawowaniu nadzoru pod względem wymagań higieniczno – sanitarnych, jakie powinny spełnić pomieszczenia, w których są udzielone świadczenia zdrowotne i inne obiekty budowlane – przy wydawaniu opinii, postanowień i decyzji na wniosek organu administracji lub zainteresowanego podmiotu, na poszczególnych etapach realizacji inwestycji.

W 2018 roku wydano:

- 14 uzgodnień zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko oraz opiniowanie projektu dokumentu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko na podst. art. 48, art. 53 i art. 54 w związku z art. 58 Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2018 r. poz. 2081 z późn. zm.),
- 46 opinii w ramach oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko na podst. art. 64 ust. 1 pkt 2, art. 70 ust. 1 pkt 2, art. 77 ust. 1 pkt 2, art. 90 ust.2 pkt 2 w związku z art. 78 Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2017 r. poz. 1405 z późn. zm.),
- 24 uzgodnienia dokumentacji projektowej, negatywnie - 0,
- Na wniosek poszczególnych jednostek inwestycyjnych uczestniczących w 30 odbiorach częściowych i końcowych obiektów, w tym w 28 odbiorach dotyczących dopuszczenia obiektu budowlanego do użytkowania, odmownych - 0.

Odbiory są dokonywane wspólnie z pracownikami innych komórek organizacyjnych PSSE.

Do najczęstszych usterek zauważalnych w trakcie obiorów zaliczyć można: brak zamontowanych urządzeń sanitarnych oraz brak pomiarów wentylacji grawitacyjno-mechanicznej.

Nie dokonano kontroli obiektu w trakcie realizacji inwestycji.

Wydano 53 decyzje rachunkowe, każdorazowo wszczęto postępowanie administracyjne.

6. Podsumowanie

W 2018 roku Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Wolsztynie przeprowadził ogółem 1201 kontroli sanitarnych, na podstawie których wydał 587 decyzje administracyjne, w tym:

- 297 decyzji merytorycznych,
- 290 decyzji płatniczych.

Wydano także 20 postanowień oraz 17 tytułów wykonawczych. Nałożono 39 mandatów karnych, na kwotę 9 900,00 zł.

Opracowała:
EDYTA FLIEGER
Młodszy Asystent -
Stanowisko Pracy do Spraw Organizacji i Statystyki